

Vastuullisuusraportti 2020

1.4.2021

VR Groupin visio

Yhteisellä matkalla maailman parhaaksi

Sisällys

Yhteisellä matkalla maailman parhaaksi – myös poikkeusaikoina	4	Ympäristövastuu	28
Vastuullisuus osana liiketoimintaamme	6	Päästöjen vähentäminen	32
Vastuullisuuden johtaminen	6	Energiatehokkuuden lisääminen	35
Arvonluontimalli	9	Materiaalitehokkuuden lisääminen	37
Vastuullisuuden avainmittarit	10	Kemikaaliturvallisuus	38
YK:n kestävä kehityksen tavoitteet ja Global Compact	11	Muut ympäristöaiheet	39
Edistyminen vastuullisuuden osa-alueilla	14	Yhteiskuntavastuu	41
Turvallisuus	14	Yhteiskuntavastuun avainmittarit	43
Turvallisuuden johtamistapa ja tarkoitus	15	Ihmisoikeudet, korruptionvastaisuus ja lahjonnan torjunta	43
Turvallisuuden tunnusluvut	15	Toimitusketjut	43
Turvallisuustyön kehittäminen ja tiedolla johtaminen	17	Verojalanjälki	43
Koronavirusvarautuminen merkittävä osa turvallisuustyötä	17	GRI-sisältöindeksi	45
Asiakaslähtöisyys	19	Liitteet	57
Asiakaslähtöisyys yleisesti – NPS ja täsmällisyys	20		
VR Matkustajaliikenteen asiakaslähtöisyys	21		
VR Transpointin asiakaslähtöisyys	22		
VR FleetCaren asiakaslähtöisyys	23		
Työntekijäkokemus	24		
Työntekijäkokemuksen avainmittarit ja tietoja henkilöstöstä	26		

Yhteisellä matkalla maailman parhaaksi – myös poikkeusaikoina

Vuosi 2020 oli yhteen hiileen puhaltamisen vuosi meille kaikille yksilöinä, yrityksinä ja yhteiskuntana, niin myös VR Groupille. Helmikuussa juhlimme edellisvuoden matkustajajunaliikenteen historiallisen korkeaa kulkumuoto-osuutta, ja vain viikkoja myöhemmin koronavirus tyhjensi junat.

Pandemia teki yritys vastuustamme näkyvää. Varmistimme junamatkustamisen turvallisuuden ja ylläpidimme liikennettä kevään pahimpina hetkinä, jotta esimerkiksi terveydenhuollon ja kaupan työntekijät pääsivät turvallisesti työpaikoilleen. Läpi vuoden pidimme yhteiskunnan pyörät pyörimässä. Koko vuonna ei varmennettu yhtäkään tartuntaketjua, joka olisi lähtenyt liikkeelle junista tai työpaikoiltamme. Varmistimme yritysasiakkaillemme toimivat kuljetukset poikkeusoloissakin ja tuimme kiinteistöjemme yrittäjiä vuokramaksujen vapautuksilla. Maskit Kivimiesten kasvoilla loivat Helsingin kaupunkikuvaan näkyvän muistutuksen siitä, että jokaisella on osuutensa taudin hillitsemisessä.

Vaikka korona ja turvallisuus ovat olleet keskiössä, muun yritys vastuun merkitys ei ole vähentynyt – päinvastoin. Ilmastokriisi on edelleen äärimmäisen ajankohtainen. Kiertotalouden kehittäminen on välttämättömyys kestävämmän teollisuuden ja kuluttamisen mahdollistamiseksi. Yritysten on huomioitava työntekijöitään ja asiakkaitaan yhä enenevässä määrin yksilöinä. Iskostunut ajatus osakkeenomistajien voittojen kasvattamisesta ei voi enää yksin olla yrityksen olemassaolon oikeutus – yritysten on tehtävä hyvää kaikille sidosryhmilleen, jotta ne voivat itse menestyä.

Vastuullisuus myös auttaa meitä selviytymään poikkeustilanteista. Kun liiketoimintamme on kestäväällä pohjalla, pystymme vastaamaan muutoksiin toimintaympäristössämme paremmin.

VR Groupin vastuullisuustyötä ohjaavat YK:n kestävä kehityksen tavoitteet, ja olemme yhtiönä sitoutuneet maan hallituksen tavoitteeseen hiilineutraalista Suomesta vuoteen 2035 mennessä. Ilmastotavoitteiden osalta VR Groupilla on etulyöntiasema moneen muuhun yritykseen nähden: meidän palvelumme vähentävät yhteiskunnan päästöjä, kun liikenne siirtyy muista kulkumuodoista raiteille. Esimerkiksi henkilöautoon verrattuna päästöt raiteilla ovat keskimäärin 98 % pienemmät.

Meidän on helppo olla vihrein valinta, mutta vuonna 2020 myös ilahduttavan moni vastuullisuuden muihin osa-alueisiin liittyvä kokonaisuus eteni harppauksin. Esimerkkeinä saavutuksistamme, turvallisuuden saralla uusi Tuuma-tietojärjestelmä otettiin käyttöön tehostaen turvallisuuden hallintaa parannetun raportoinnin ja analysoinnin keinoin. Työntekijöidemme koulutusportaalin, VR Akatemian, kehittäminen vei meitä kohti työntekijäkokemuksen vastuullisuuslupaustamme innostavasta työpaikasta, jossa jokaisella on hyvä olla. Asiakslähtöisyydessä olemme saaneet nostettua raakapuuasiakkaidemme NPS-tulosta huimat 99 yksikköä järjestelmällisellä yhteistyöllä ja kehittämisellä. Yhteiskuntavastuun osana osallistuimme liikennejärjestelmän tulevaisuuden kehittämiseen LVM:n Liikenne 12 -suunnitelman ja fossiilittoman liikenteen tiekartan työryhmissä.

"Mitä paremmin me VR Groupilla onnistumme, sitä enemmän yhteiskunta ympärillämme hyötyy."

Omien saavutustemme lisäksi ulkoiset tunnustukset vastuullisuudestamme vahvistavat uskoa tekemiseemme. VR oli matkailualan vastuullisin ja koko Suomen kuudenneksi vastuullisin brändi vuoden 2020 Sustainable Brand Index -tutkimuksessa, ja Visit Finland myönsi VR:lle Sustainable Travel Finland -merkin osoituksena vastuullisesta toiminnasta sekä vastuullisen matkustamisen edistämisestä. Keväällä olimme mukana teknologiayritys Uprightin Pohjoismaisessa nettovaikuttavuustutkimuksessa, jonka loppuraportissa VR Group nostettiin esimerkkinä yrityksestä, jolla on merkittävä positiivinen yhteiskunnallinen vaikutus.

Käsissäsi – tai näytöllä edessäsi – oleva VR Groupin vastuullisuusraportti koostaa vuoden 2020 tekemisemme turvallisuuden, asiakslähtöisyyden, työntekijäkokemuksen, ympäristövastuun ja yhteiskuntavastuun eteen. Kaikkea ei näiden kansien väliin voi mahduttaa, ja haluankin kiittää työntekijöitämme siitä upeasta käytännön vastuullisuustyöstä, mitä he arjessaan tekevät.

Olen ylpeä saadessani olla mukana jatkamassa tämän lähes 160-vuotisen yrityksemme vastuullista matkaa – olemme visiomme mukaisesti todella yhteisellä matkalla maailman parhaaksi.

Taru Uotila

Johtaja, lakiasiat ja vastuullisuus

Vastuullisuus osana liiketoimintaamme

Ympäristövastuu on VR Groupin toiminnan ytimessä, ja sen edistämiseksi on tehty työtä jo vuosikymmenten ajan. Rautatieliikenne on lähtökohtaisesti ympäristöystävällinen ja energiatehokas liikennemuoto, ja VR Groupin käyttämä sähköveto mahdollistaa laajamittaisesti uusiutuvan sähkön hyödyntämisen kuljetuksissa jo tänä päivänä, ennen sen yleistymistä muihin liikennemuotoihin. Mitä enemmän ihmiset ja tavara kulkevat raiteilla, sitä enemmän ilmasto hyötyy.

Ympäristövastuun lisäksi VR Groupin vastuullisuuden keskeiset osa-alueet ovat turvallisuus, asiakaslähtöisyys, työntekijäkokemus ja yhteiskuntavastuu. Ne perustuvat vuonna 2018 tehdyn sidosryhmäkyselyn pohjalta päivitettyyn olennaisuusanalysiin.

VR Group pyrkii olemaan vastuullisen liiketoiminnan edelläkävijä ja auttamaan asiakkaitaan ja sidosryhmiään saavuttamaan kestävä kehityksen tavoitteitaan. Tämä toteutuu parhaiten, kun yhtiö huolehtii tehokkuudestaan ja pystyy hinnoittelemaan palvelunsa mahdollisimman kilpailukykyisesti. Konserni on sitoutunut Suomen hallituksen asettamaan tavoitteeseen, jonka mukaisesti Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen. VR Groupin visio on ”Yhteisellä matkalla maailman parhaaksi” – VR Group paitsi rakentaa kestävämpää yhteiskuntaa, kehittää samalla omaa toimintaansa uudelle tasolle.

Vastuullisuuden johtaminen

Vastuullisuuden johtamisen järjestämisestä ja integroimisesta osaksi VR Groupin liiketoimintaa vastaa VR-Yhtymän hallitus, joka hyväksyy konsernin toimintaperiaatteet ja keskeiset toimintaa ohjaavat politiikat. Vastuullisuus on olennainen osa VR Groupin strategiaa ja koko liiketoimintaportfoliota sekä kasvualueita kokoava teema. Vastuullisuus on integroitu päivittäiseen liiketoimintaan, ja sen toteutumista arvioidaan johdonmukaisesti päätöksenteossa konsernin kaikilla osa-alueilla.

Vastuullisuuteen liittyviä hankkeita on koottu vastuullisuusohjelmaksi, joka varmistaa toimenpiteiden järjestelmällisen seurannan ja raportoinnin. Konsernin johtoryhmä ohjaa ja seuraa vastuullisuusohjelman kehittymistä. Liiketoimintayksikköjen johtajat vastaavat vastuullisuuden osa-alueita koskevien tavoitteiden ja erillisten vastuullisuushankkeiden toteutuksesta omissa organisaatioissaan. Vastuullisuuden osa-alueet otetaan huomioon konsernin palkitsemisjärjestelmissä. Oman toiminnan korkea turvallisuustaso on palkitsemisen toteutumisen keskeinen kriteeri. Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa on koostettu vastuullisuuden johtamistapa osa-alueittain.

Vastuullisuuden osa-alueet VR Groupissa

Turvallisuus

Asiakaslähtöisyys

Työntekijäkokemus

Ympäristövastuu

Yhteiskuntavastuu

Johtamistavan kuvaus

VR Groupin keskeiset osa-alueet

	Turvallisuus	Asiakaslähtöisyys	Työntekijäkokemus	Ympäristövastuu	Yhteiskuntavastuu
Johtamistapa ja tarkoitus	Sivu 15	Sivu 20	Sivu 25	Sivu 29	Sivu 42
	Kunkin vastuullisuuden osa-alueen johtamistavan tarkoitus on luoda parhaat edellytykset organisaatiomme vastuullisuuslupausten toteuttamiselle, SDG:iden edistämiseksi ja tavoitteiden saavuttamiselle				
Tavoitteet ja mittarit	Rautatieturvallisuus-poikkeamataajuus-tavoite 2021 on 21 Tapaturmataajuus-tavoite 2021 on 7,5			Ympäristötavoitteet 2021–2025 kuvattu sivulla 31	
	Vastuullisuuden olennaiset mittarit kuvattu taulukossa sivulla 10				
Palautemekanismit	Turvallisuushavainnot ja -auditoinnit Tapaturmien raportointi ja tutkinta Henkilöstöä osallistavat turvallisuustoimikunnat ja -työryhmät	Asiakaskyselyt NPS	Henkilöstökyselyt Kehityskeskustelut Tiimi- ja yksikköpalaverit	Ympäristöturvallisuuden poikkeamien havainnot, raportointi ja tutkinta	Whistleblowing-palvelu Tapauksien raportointi
Johtamiskäytäntöjen arviointi	Arvioimme käytäntöjämme tavoitteita vasten suoriutumisen ja sidosryhmäpalatteen perusteella. Auditoimme toimintaamme sekä sisäisesti että ulkoisesti arvioidaksemme toimintamalliemme toimivuutta.				

Johtamistavan kuvaus

VR Groupin keskeiset osa-alueet

Politiikat ja sitoumukset

Turvallisuus

VR Groupin rautatieturvallisuuden johtamisjärjestelmä

Rataverkon haltijan turvallisuusjohtamisjärjestelmä

VR Groupin tietoturva- ja tietosuojapolitiikka

Tietoturvan johtamisjärjestelmä

VR Groupin toimitila-turvallisuuspolitiikka

VR Groupin hyvinvointi-, terveys- ja työturvallisuustoiminnan johtamisjärjestelmä

Asiakaslähtöisyys

Työntekijäkokemus

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Ohjeistus häirinnän ja muun epäasiallisen kohtelun ehkäisyyn

HTT-johtamisjärjestelmä

Eettiset toimintaohjeet

Monimuotoisuus-sitoumus

Ympäristövastuu

Ympäristöjärjestelmä

Ympäristötoiminnan periaatteet

Yhteiskuntavastuu

Eettiset toimintaohjeet

Eettiset ehdot kumppaneille

Hankintaohje

Hankintastrategia

YK:n kestävä kehityksen tavoitteet

VR Group liittyi YK:n Global Compact -aloitteeseen 2020 ja on sitoutunut omaksumaan, tukemaan ja toteuttamaan aloitteen kymmentä periaatetta. VR Groupin toiminnan lähtökohdat noudattavat näitä kymmentä periaatetta, ja raportoimme edistymisestä ensimmäisen kerran kesällä 2021

Riskienhallintapolitiikka

Arvonluontimalli

Tärkeimmät resurssimme

Ihmiset

- Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö, 5 815 henkilötyövuotta
- Asiakkaat, yhteistyökumppanit ja alihankkijat

Aineettomat resurssit

- Brändi ja maine: Suomen 6. vastuullisin brändi
- Asiakastieto ja sen hyödyntäminen
- Kuljetus- ja liikennesuunnitteluosaaminen
- Kunnossapitokyvykkyydet
- Ympäristö-, työterveys- ja turvallisuusjohtamisjärjestelmät
- Sidosryhmäverkostot

Taloudelliset resurssit

- Tase 2 010 milj. euroa
- Omavaraisuusaste 64 %

Tuotannolliset resurssit

- Liikenteen kalusto
- Kiinteistöt
- Kunnossapidon tuotannontekijät
- Tietojärjestelmät ja sovellukset

Ulkoiset resurssit

- Ostot ja investoinnit
- Tavarantoimittajat
- Omistaja Suomen valtio

Luonnonvarat

- 100 % käytetystä sähköstä Suomessa tuotettu uusiutuvalla energialla

VR Groupin toiminta

Liiketoimintamme ydin on tarjota asiakkaille korkealaatuisia ja vastuullisesti tuotettuja matkustamisen ja logistiikan palveluja sekä raidekaluston kunnossapitoa. Toimimme pääasiassa Suomessa ja Venäjällä

Visio 2030 – Yhteisellä matkalla maailman parhaaksi

Liiketoiminta perustuu kolmeen liiketoiminta-alueeseen

VR Matkustajaliikenne

Matkustajajunaliikenne, Pohjolan Liikenteen bussiliikenne ja ravintolapalvelut

VR Transpoint

Rautatie- ja maantielogistiikka

VR FleetCare

Raidekaluston kunnossapito- ja elinkaaripalvelut

Liiketoiminta tuotti vuonna 2020

59,5	29,0	36,6	4,9
miljoonaa matkaa junilla	miljoonaa linja-autoilla	miljoonaa tonnia junilla	miljoonaa tonnia maanteillä

Kaluston kunnossapitoa, kiinteistöjen kehittämistä ja ylläpitoa

Kädenjälki

VR Groupin vaikutuksesta liikenteen kasvihuonekaasu-päästöt ovat n. 0,5 miljoonaa tCO₂e pienemmät, mikä vastaa kahden Vaasan kokoisen kaupungin päästöjä.

VR Groupin toimintaa ohjaavat **YK:n kestävä kehityksen tavoitteet** ja **valtion omistajaohjauksen tavoitteet**: ”Jokaisen valtionyhtiön perusarvona on oltava yhteiskuntavastuu. Päätöksenteossa huomioitava toiminnan taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset. Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen.”

Tuotokset ja vaikutukset

Asiakkaille

- Ihmisten ja tavaroiden liikkuminen
- Saavutettava ja yhdenvertainen liikennemuoto kaikille
- Teollisuuden kilpailukyvyyn edistäminen

Työntekijöille

- Merkityksellinen työ
- Toimeentulo
- Työturvallisuus ja hyvinvointi

Yhteiskunnalle

- Verot, osingot ja muut maksut Suomen valtiolle
- Maksut toimittajille ja yhteistyökumppaneille
- Liikenteen ulkoiset kustannukset
- Liikennejärjestelmän kehittäminen yhteistyössä
- Huoltovarmuuden ylläpitäminen

Ympäristölle

- Liikenteen päästöjen väheneminen ja Suomen ilmastotavoitteiden edistäminen
- Vähäpäästöiset palvelut
- Kiertotalouden edistäminen ja materiaalitehokkuus

Vastuullisuuden avainmittarit

Vastuullisuuden osa-alue ja vastuullisuuslupaus	Avainmittarit	2020	2019
Turvallisuus Viemme ihmiset ja tavarat turvallisimmin perille – turvallisuus on tapamme toimia	Rautatieturvallisuuspoikkeamataajuus (1/ milj. tuntia)	22,5	29,4
	Tapaturmataajuus (1/ milj. tuntia)	7,6	14,1
Asiakslähtöisyys Olemme asiakkaidemme ensisijainen valinta	Asiakassuositteluindeksi (NPS), kaukoliikenne	46,1	42,9
	Asiakassuositteluindeksi (NPS), lähiliikenne	31,0	18,8
	Asiakassuositteluindeksi (NPS), rautatielogistiikka	33	17,3
	Asiakassuositteluindeksi (NPS), kunnossapito	17	9
	Täsmällisyys, kaukoliikenne, %	88,6	80,4
	Täsmällisyys, lähiliikenne, %	96,6	95
	Täsmällisyys, rautatielogistiikka, %	90,4	82,2
Kaukoliikenteen asiakastäsmällisyys, %	85,6	73,0	
Työntekijäkokemus Rakennamme yhdessä innostavan työpaikan, jossa jokaisella on hyvä olla	Sairauspoissaolot, %	4,4	4,4
	Henkilöstötyytyväisyys, suosittelevat, asteikko 1–4	2,7	2,8
	Henkilöstötyytyväisyys, fiiliset, asteikko 1–4	2,5	2,7
	Henkilöstötyytyväisyys, esimiesindeksi, asteikko 1–4	3,2	3,3
Ympäristövastuu Pienennämme liikenteen ympäristövaikutuksia ja yhteiskunnan hiilijalanjälkeä	CO ₂ e-päästöintensiteetti, matkustajajunaliikenne (g/hkm)	2,3	1,3
	CO ₂ e-päästöintensiteetti, rautatielogistiikka (g/tkm)	5,4	5,9
	Energiatehokkuus, matkustajajunaliikenne (MJ/hkm)	0,49	0,33
	Energiatehokkuus, rautatielogistiikka (MJ/tkm)	0,16	0,16
	Kierrätysaste (%)	65	60
	Kemikaalivuodot (kpl)	3	0
Yhteiskuntavastuu Kasvatamme Suomen hyvinvointia	Matkamäärät, henkilöliikenne, milj. matkaa	88,6	135,7
	Kuljetetut tonnit, tavaraliikenne, milj. tonnia Verojalanjälki	41,5	41,8

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Global Compact

VR Groupin vastuullisuustyö rakentuu YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden varaan. Vuonna 2020 liityimme niitä tukevaan Global Compact -aloitteeseen, jolla ilmaisemme tukemme ihmisoikeuksien, työelämän sääntöjen, ympäristönsuojelun ja korruptionvastaisen toiminnan edistämiseen.

VR Groupin päätavoitteet

13 ILMASTOTEKOJA

Toimia kiireellisesti ilmastomuutosta ja sen vaikutuksia vastaan

8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA

Edistää kaikkia koskevaa kestäväää talouskasvua, täyttää ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja

9 KESTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA, INNOVAATIOITA JA INFRASTRUKTUUREJA

Rakentaa kestäväää infrastruktuuria sekä edistää kestäväää teollisuutta ja innovaatioita

10 ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä

11 KESTÄVÄT KAUPUNGIT JA YHTEISÖT

Taata turvalliset ja kestäväät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat

17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

Tukea vahvemmin kestävään kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta

Toissijaiset tavoitteet, jotka tukevat päätavoitteiden saavuttamista

7 EDULLISTA JA PUHDASTA ENERGIAA

Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille

12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA

Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys

16 RAUHA, OIKEUDENMUKAISUUS JA HYVÄ HALLINTO

Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin, rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla

Vastuullisuuden osa-alue

Olennaisimmat alatavoitteet

Esimerkkejä VR Groupin toiminnasta ja palveluista

Turvallisuus

11.2 Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille turvallinen, edullinen, luotettava ja kestävä liikennejärjestelmä, parantaa liikenneturvallisuutta erityisesti lisäämällä julkista liikennettä ja kiinnittämällä erityistä huomiota huono-osaisten, naisten, lasten, vammaisten ja ikääntyneiden tarpeisiin.

8.8 Suojata työelämän oikeuksia ja taata turvallinen työympäristö kaikille työntekijöille, mukaan lukien siirtotyöläisille, erityisesti naisille ja epävarmassa työsuhteessa oleville

Turvallisuusjohtaminen

VR Groupin tarjoama joukkoliikenne, erityisryhmien huomiointi sen kehittämisessä

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Asiakslähtöisyys

9.1 Kehittää laadukasta, luotettavaa ja kestävästä infrastruktuuria, kuten alueellista ja rajat ylittävää infrastruktuuria, taloudellisen kehityksen ja ihmisten hyvinvoinnin tueksi panostamalla sen edulliseen ja yhtäläiseen saantiin kaikille.

10.3 Taata yhtäläiset mahdollisuudet ja vähentää eriarvoista kohtelua muun muassa poistamalla syrjinnän mahdollistavat lait, politiikat ja käytännöt sekä edistämällä asianmukaista lainsäädäntöä, politiikkoja ja toimenpiteitä.

11.2 Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille turvallinen, edullinen, luotettava ja kestävä liikennejärjestelmä, parantaa liikenneturvallisuutta erityisesti lisäämällä julkista liikennettä ja kiinnittämällä erityistä huomiota huono-osaisten, naisten, lasten, vammaisten ja ikääntyneiden tarpeisiin.

Sidosryhmäyhteistyö, kuten osallistuminen LVM:n fossiilittoman liikenteen työryhmään ja Liikenne 12 -suunnitteluun

Alueellisen saavutettavuuden ja tasa-arvon edistäminen liikennettä ylläpitämällä

VR Groupin tarjoama joukkoliikenne, erityisryhmien huomiointi sen kehittämisessä

Työntekijäkokemus

8.5 Saavuttaa vuoteen 2030 mennessä täysi ja tuottava työllisyys ja säällinen työ kaikille, mukaan lukien nuorille ja vammaisille, sekä sama palkka samantarvoisesta työstä.

8.8 Suojata työelämän oikeuksia ja taata turvallinen työympäristö kaikille työntekijöille, mukaan lukien siirtotyöläisille, erityisesti naisille ja epävarmassa työsuhteessa oleville.

10.2 Edistää vuoteen 2030 mennessä kaikkien sosiaalista, taloudellista ja poliittista osallistumista ja kannustaa siihen iästä, sukupuolesta, vammaisuudesta, rodusta, etnisyydestä, alkuperästä, uskonnosta tai taloudellisesta tai muusta asemasta riippumatta.

10.4 Toteuttaa erityisesti finanssipoliittisia, palkkaan ja sosiaaliturvaan liittyviä käytäntöjä ja edistää tasa-arvoa asteittain.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Johtamisen kehittäminen

Vastuullisuuden osa-alue

Olennaisimmat alatavoitteet

Esimerkkejä VR Groupin toiminnasta ja palveluista

Ympäristövastuu

- 13.1** Parantaa kaikkien maiden kykyä sopeutua ilmastoon liittyviin riskitekijöihin ja luonnonkatastrofeihin.
- 7.3** Tuplata vuoteen 2030 mennessä energiatehokkuuden maailmanlaajuinen parantumisvauhti.
- 12.2** Saavuttaa vuoteen 2030 mennessä luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö.
- 12.3** Puolittaa vuoteen 2030 mennessä maailmanlaajuinen ruokajätteen määrä jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa sadonkorjuun jälkeinen hävikki mukaan lukien.
- 12.4** Varmistaa vuoteen 2020 mennessä ympäristön kannalta kestävä kemikaalien ja jätteiden käsittely niiden koko elinkaaren ajan sovittujen kansainvälisten toimintakehysten mukaisesti ja vähentää merkittävästi niiden vapautumista ilmaan, veteen tai maahan, jotta haitalliset vaikutukset terveyteen ja ympäristöön voidaan minimoida.
- 12.5** Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi jätteiden syntymistä ennaltaehkäisy-, kierrätyksen ja uudelleen käytön keinoin.

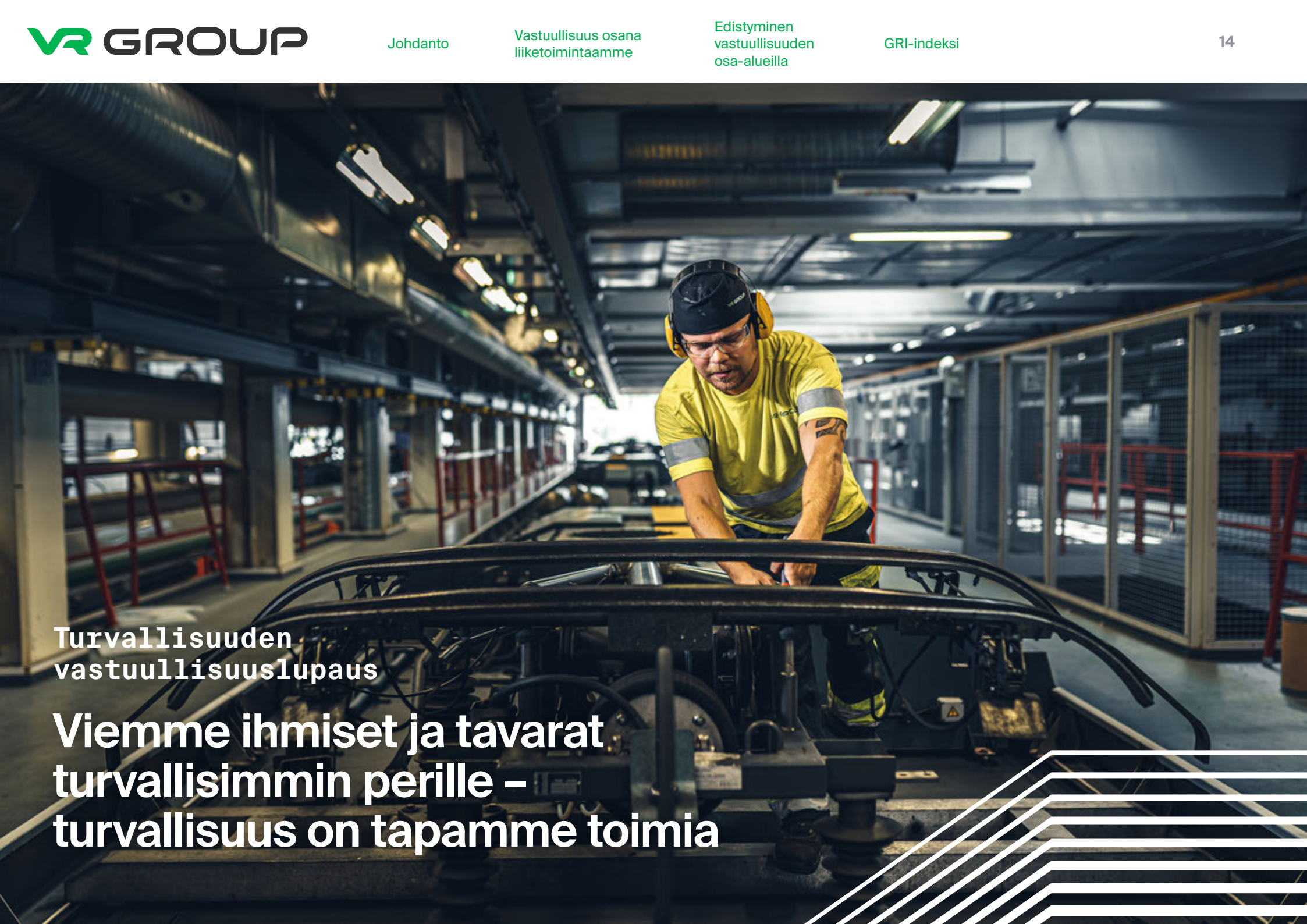
Omat ympäristötavoitteet ja rautatieliikenteen liikennemuoto-osuuden kasvattaminen

Yhteiskuntavastuu

- 17.16** Tehostaa kestävä kehityksen globaalia kumppanuutta ja täydentää sitä useiden sidosryhmien kumppanuuksilla, jotka jalkauttavat ja jakavat tietoja, asiantuntemusta, teknologiaa ja rahoitusresursseja kestävä kehityksen tavoitteiden tueksi kaikissa maissa, erityisesti kehitysmaissa.
- 8.4** Parantaa vuoteen 2030 saakka asteittain maailmanlaajuisia resurssitehokkuutta kulutuksessa ja tuotannossa ja pyrkiä erottamaan talouskasvu ja ympäristön pilaantuminen toisistaan kestävää kulutusta ja tuotantoa koskevan kymmenvuotisen ohjelmakehityksen mukaisesti, kehittyneet valtiot eturintamassa.
- 9.1** Kehittää laadukasta, luotettavaa ja kestävä infrastruktuuria, kuten alueellista ja rajat ylittävää infrastruktuuria, taloudellisen kehityksen ja ihmisten hyvinvoinnin tueksi panostamalla sen edulliseen ja yhtäläiseen saantiin kaikille.
- 9.4** Uudistaa vuoteen 2030 mennessä infrastruktuuria ja jälkiasennusaloja kestävä kehityksen mukaisiksi, tehostaa resurssien käyttöä ja lisätä puhtaiden sekä ympäristöystävällisten teknologioiden ja tuotantoprosessien käyttöönottoa jokaisen maan omien valmiuksien mukaisesti.
- 16.5** Vähentää merkittävästi korruptiota ja lahjontaa kaikissa muodoissaan.
- 16.7** Varmistaa joustava, kaikkia koskeva, osallistava ja edustava päätöksenteko kaikilla tasoilla

Asiakas- ja sidosryhmäyhteistyö
Eettiset toimintaohjeet

A photograph of a male worker in a yellow high-visibility shirt, safety glasses, and a black cap with ear protection. He is leaning over a car chassis in a factory setting, focused on his work. The background shows a long industrial aisle with overhead lights and safety railings.

**Turvallisuuden
vastuullisuuslupaus**

**Viemme ihmiset ja tavarat
turvallisimmin perille –
turvallisuus on tapamme toimia**

Edistyminen vastuullisuuden osa-alueilla

Turvallisuus

Viemme ihmiset ja tavarat turvallisimmin perille - turvallisuus on tapamme toimia

Turvallisuuden johtamistapa ja tarkoitus

Turvallisuustoiminta perustuu VR Groupin hallituksen hyväksymään turvallisuuspolitiikkaan ja -strategiaan, joissa on määritelty turvallisuuden merkitys ja tavoitteet. Tämän pohjalta laaditaan vuosittaiset turvallisuuden toimintasuunnitelmat konserni- ja yksikötasolla.

Turvallisuustyön tarkoituksena on estää tapaturmien ja vahinkojen sattuminen asiakkaille ja henkilöstölle sekä varmistaa sujuva ja häiriötön liiketoiminta.

Turvallisuusvastuuhjeessa määritellään VR Groupin turvallisuuden vastuunjaon yleinen periaate, turvallisuusvastuut keskeisten tehtävien ja roolien osalta sekä sisäisen turvallisuusyhteistyön periaatteet.

Vastuunjaon yleinen periaate on, että VR Groupin hallitus on sitoutunut turvallisuuden kehittämiseen ja edellyttää jatkuvaa parantamista. Hallitus hyväksyy turvallisuuden ja riskienhallinnan politiikat ja turvallisuusstrategian sekä strategiset turvallisuustavoitteet. Hallitus määrittää turvallisuuden merkityksen osana palkitsemisjärjestelmiä.

Liiketoiminta vastaa oman toimintansa turvallisuudesta ja riskienhallinnasta kaikilla tasoilla. Turvallisuustoiminnot tukevat ja auttavat asiantuntemuksellaan liiketoimintoja onnistumaan turvallisuustyössä ja varmistavat osaltaan turvallisuuden kehittymisen. Sisäinen tarkastus varmistaa omilla toimenpiteillään konsernin ohjeiden ja johtamisjärjestelmien mukaista toimintaa. Yhteisillä turvallisuuspolitiikoilla, turvallisuusstrategialla, turvallisuuden johtamisjärjestelmillä ja menetelmillä sekä konsernin turvallisuusohjeilla mahdollistetaan ja varmistetaan turvallinen, tehokas ja laadukas toiminta.

Turvallisuuden tunnusluvut

Rautatieturvallisuus

Vuoden 2020 aikana ei tapahtunut yhtään matkustajien tai henkilökunnan kuolemaan johtanutta onnettomuutta junaliikenteessä tai vaihtotyössä.

Rautatieturvallisuuspoikkeamien määrä pysyi koko vuoden maltillisella ja reilusti edellisvuotta matalammalla tasolla. Vuoden 2020 taajuustavoite (< 24,0) saavutettiin, lopullinen toteuma oli 22,5. Merkittävien rautatieturvallisuuspoikkeamien määrä laski edellisvuodesta.

VR Groupin rautatieturvallisuuspoikkeamataajuus liiketoiminnoittain:

Liiketoiminto	Tavoite 2020	Toteutuma 2020	Toteutuma 2019
VR Matkustajaliikenne	9,5	9,0	9,1
VR Transpointin rautatielogistiikka	42,0	28,7	47,0
Junaliikennöinti	27,0	32,9	40,8
VR FleetCare	19,0	19,4	20,9
VR Group yhteensä	24,0	22,5	29,4

Vuoden 2020 aikana tapahtui kaikkiaan 21 (23) tasoristeysonnettomuutta, jossa Group oli osallisena. Tasoristeysonnettomuuksien määrä on pysynyt vastaavalla tasolla jo useamman vuoden.

Rautatieturvallisuuden yhtenä keskeisenä kehitysprojektina oli kaluston paikallaan pysymisen ohjeistuksen viimeistely, lanseeraus, perehdytys sekä koulutus henkilöstölle. Uuden ohjeistuksen tavoitteena on varmistaa kaluston paikallaan pysyminen kaikissa olosuhteissa kuitenkin ylimitoittamatta käytettävien pysäytyskenkien määrää. Muokkaamalla ohjeistusta liikennealuekohtaisesta ohjepaketista rautatieliikennepaikkakohtaisiksi ohjeiksi helpotettiin ohjeiden löydettävyyttä ja luettavuutta.

Työturvallisuus

Vuonna 2020 konsernin tapaturmataajuus oli 7,6 tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohden. Taajuus alitti reilusti sekä tavoitetason (10,0) että vuoden 2019 toteuman (14,1).

Työturvallisuuden kehityssuunta jatkoi vuoden 2019 aikana alkanutta merkittävää heikentymistä vielä vuoden 2020 kahden ensimmäisen kuukauden aikana. Tilanteen kääntämiseksi ryhdyttiin sekä liiketoiminta- että konsernitason useisiin toimenpiteisiin, jotka tähtäsivät turvallisuustilanteen tietoisuuden kasvattamiseen sekä yksityiskohtaisempien työturvallisuusasioiden kehittämiseen.

Konsernitason toimenpiteenä käynnistettiin kuukausittaiset konsernin esimiehille suunnatut turvallisuustuokiot turvallisuustilanteen seuraamiseksi. Konserniin perustettu kaikkia liiketoimintoja yhdistävä työturvallisuusryhmä kokoontui ensimmäiseen tapaamiseensa huhtikuun lopussa. Keväälle ja kesälle suunnitellut turvallisuusjohdon työpaikkakerrokset eivät toteutuneet vallinneen koronavirustilanteen vuoksi.

VR Matkustajaliikenteessä otettiin käyttöön turvallisuusklinat, joiden merkeissä turvallisuus- ja työsuojeluasiantuntijat jalkautuivat alueille ja toimipisteisiin ajankohtaisten ja akuuttien turvallisuusteemojen kanssa. VR Transpointin turvallisuustyössä ratapihahenkilöstön roolia vahvistettiin entisestään ja osaamista hyödynnetään laajasti projekteissa. VR Transpointissa on käynnistetty aktiivinen turvallisuus-kampanjointi, jossa keulakuvina toimivat liiketoimintayksikön omat ratapiha-työntekijät. Maantielogistiikassa syvennettiin ja laajennettiin alihankkija- ja kumppaniverkoston kanssa toteutettavaa turvallisuusyhteistyötä sekä lisättiin turvallisuusauditointeja, -koulutuksia ja parhaiden käytäntöjen jalkauttamista. VR FleetCaressa tehtiin muun muassa laaja selvitys kemikaaliriskeistä sekä puututtiin erillisellä toimintasuunnitelmalla putoamistapaturmiin niiden vähentämiseksi.

Työtapaturmien määrä saatiin laskuun ja vakavien, yli kuukauden poissaoloon johtaneiden työtapaturmien määrä 14 (17) laski. Myös tapaturmien aiheuttamien poissaolopäivien määrä oli merkittävästi alempi kuin edellisvuonna.

Kaikki liiketoiminnot pääsivät tapaturmataajuustavoitteeseensa. Logistiikkadivisioonassa täyttyi marraskuun lopussa vuosi ilman taajuuteen vaikuttaneita työtapaturmia.

VR Groupin tapaturmataajuus (LTIF1) liiketoiminnoittain:

Liiketoiminto	Tavoite 2020	Toteutuma 2020	Toteutuma 2019
VR Matkustajaliikenne	14,5	12,0	20,7
VR Transpointin rautatielogistiikka	7,1	0,6	12,1
Junaliikennöinti	6,5	5,8	6,9
VR FleetCare	8,0	7,8	10,1
Konsernipalvelut	0,0	0,0	0,0
VR Group yhteensä	10,0	7,6	14,1

Tietoturva ja kyberturvallisuus

Tietoturvan ja kyberturvallisuuden merkitys digitalisoituvassa työ- ja liiketoimintaympäristössä on kasvanut ja kasvaa edelleen sitä mukaa, kun kyberturvallisuuteen liittyvät tapahtumat yleistyvät.

Vuoden 2020 aikana toteutettiin laaja juna- ja bussikaluston kyberturvallisuuskartoitus, joka jatkuu vielä vuoden 2021 aikana. Kartoituksessa selvitetään kaluston kyberkyvykkyyttä, jotta pystymme paremmin varautumaan tulevaisuuden kyberuhkiin. Kartoitusta tehdään yhteistyössä liiketoimintojen ja yhteistyökumppanin kanssa.

VR:llä on ollut käytössä haavoittuvuuspalkinto-ohjelma (Bug Bounty) julkisissa palveluissa vuodesta 2018. Ohjelmassa toimivat valkohattuhakkerit tekivät vuoden 2020 aikana aktiivisesti löydöksiä, joiden avulla olemme parantaneet yrityksen kyberkyvykkyyttä sekä turvanneet liiketoimintaa ja asiakkaiden tietoja.

Turvallisuustyön kehittäminen ja tiedolla johtaminen

Turvallisuustyöhön ja sen johtamiseen tehtiin vuoden 2019 syksyllä muutos, jolla pyrittiin vahvistamaan turvallisuuden roolia liiketoiminnassa entisestään ja takaamaan turvallisuuden suotuisa kehitys.

Käyttöön otettua niin sanottua kolmen linjan hallintamallia hiottiin vuoden 2020 aikana toimivammaksi käytännössä. Johtamisen kehittämiseksi uudistettiin muun muassa turvallisuusraportointia ja -viestintää. Turvallisuustilannetietoutta koko henkilöstön keskuudessa vahvistettiin säännöllisellä ja strukturoidulla turvallisuusviestinnällä esimerkiksi infotauluilla ja esimiehille työturvallisuustuokioina käynnistetyt kuukausittaiset tietoiskut laajennettiin kokonaisturvallisuuteen.

Turvallisuustavoitteet ovat osa johdon, esimiesten ja henkilöstön palkitsemisjärjestelmää. Kenttähenkilöstön osalta otettiin vuonna 2020 käyttöön turvallisuuden osalta Priima-palkitsemisjärjestelmän lisäksi turvallisuuden kvartaalipalkitseminen, jota on jo päätetty jatkaa myös vuonna 2021. Palkitsemismalli koettiin hyväksi tavaksi kannustaa henkilöstöä jatkuvaan turvallisempaan työskentelyyn.

Vuoden 2020 aikana vietiin läpi turvallisuuden tietojärjestelmänhanke. Turvallisuuden ja turvallisuustiedon systemaattinen hallinta ja hyödyntäminen ovat edellytys turvallisuustason jatkuvalla parantamiselle. Johtamisen pitää pohjautua tietoon, jota saadaan helposti raportoinnin avulla analysoinnin ja johtopäätösten tueksi.

Uuden turvallisuuden tietojärjestelmän tärkeimpänä tehtävänä on tukea ja edistää turvallisuuden hallintaa kaikilla tasoilla. Uudessa järjestelmässä on tehokkaammat raportointi- ja analysointityökalut kuin aiemmin. Tarkoituksena on myös lisätä mobiilikäyttöisyyttä ja ottaa uusia turvallisuuden hallintaa edistäviä työkaluja käyttöön.

Järjestelmä otettiin käyttöön onnistuneesti joulukuussa 2020. Uuteen järjestelmään liittyvä henkilöstön kouluttaminen ja viestintä on suunniteltu jatkuvan vuodelle 2021. Järjestelmän toiminnallisuuksia lisätään ja kehitetään edelleen vuoden 2021 aikana.

Koronavirusvarautuminen merkittävä osa turvallisuustyötä

Koronaviruspandemia hallitsi vuotta 2020 myös terveysturvallisuuden osalta. Nopealla aikataululla piti päivittää uusia toimintamalleja, käytäntöjä, ohjeita, tukea ja varusteita sekä henkilöstön, asiakkaiden että liiketoiminnan turvaamiseksi.

Turvallisuustyössä näkyi erityisesti henkilöstön terveysturvallisuuden varmistaminen. Konserniin perustettiin jo tammikuussa koronakoordinaatioryhmä, jossa linjattiin päätökset yhteisesti kaikkien liiketoimintojen edustajien kanssa. Ryhmä kokoontui säännöllisesti viikoittain, ja käytäntöä jatketaan niin kauan kuin tilanne sitä vaatii.

Henkilöstön terveysturvallisuuden varmistamiseksi tehtiin järjestelyjä työhön ja toimitiloihin. Työtä pyrittiin siirtämään akuutissa virustilanteessa etätyöksi aina, kun se vain oli mahdollista. Toisaalta kesällä koordinaatioryhmän johdolla ennätettiin valmistella myös hallittu paluu etätyöstä takaisin toimitiloihin, kunnes jälleen elokuun lopussa koronatilanteen pahentuessa otettiin taas käyttöön pääsääntöinen etätyö niissä tehtävissä, joissa se on mahdollista.

Niiden töiden osalta, jotka piti suorittaa työpisteessä tai asiakasrajapinnassa, työn turvallisuus varmistettiin muun muassa riittävän suojauksen varmistamisella, tarpeettomien kohtaamisten välttämällä ja turvaetäisyyksistä huolehtimisella. Asiakasrajapinnassa työskentelevät ottivat etupainotteisesti käyttöön muun muassa kasvomaskit; maskinkäyttösuositus laajeni myöhemmin myös toimitiloihin. Käsidesejä varattiin henkilöstön käyttöön niin kentällä kuin toimipisteissä heti keväällä virustilanteen aktivoitua.

Toimitiloissa tehtiin paljon erilaisia toimenpiteitä turvallisen työskentelyn takaamiseksi: työpisteiden määrää harvennettiin, kokoustilojen henkilömäärää rajattiin, oman henkilöstön kuntosalit ja saunat laitettiin kokonaan kiinni ja Ison Pajan työpisteisiin lisättiin vapaa-varattu-paikkatunnistimet. Lisäksi toimitiloissa lisättiin merkittävästi siivousta ja henkilöstön käytössä olevien lepo- ja taukotilojen määrään ja järjestelyihin tehtiin muutoksia turvaetäisyyksien varmistamiseksi ja altistumisen välttämiseksi.

Kaikki henkilöstölle järjestettävä koulutus ja perehdytys siirrettiin myös mahdollisuuksien mukaan etänä toteutettavaksi joko Teams- tai verkkokoulutuksina. Kentällä tehtävälle koulutukselle ja perehdytykselle määritettiin tarkat ohjeet sekä henkilörajat turvallisen toteuttamisen varmistamiseksi. Kuljettajien terveysturvallisuuden takaamiseksi muun muassa ohjaamovierailut kiellettiin kevään ja kesän ajaksi kokonaan, syksystä alkaen välttämättömät työhön kuuluvat vierailut on hoidettu erikoisjärjestelyin.

Ajantasaisen tiedon jakamisen varmistamiseksi perustettiin konsernin intranettiin sisäinen koronavirusvarautumisen sivusto, jonne koottiin omat ja viranomaisten ohjeet sekä tilannetietoa koronavirukseen liittyen.

Henkilöstölle ja esimiehille järjestettiin säännöllisiä koronainfotilaisuuksia Teamsin välityksellä sekä käynnistettiin säännöllinen viikoittainen sähköpostiviestintä esimiehille koordinaatioryhmän ajankohtaisista aiheista ja linjauksista.

Henkilöstön tietoisuutta nostettiin myös tietoturvan osalta, kun koronavirustilannetta hyödyntäneet huijarit aktivoituivat erilaisten tietoturvahyökkäysten merkeissä. Henkilökuntaa varoiteltiin sekä huijauspuheluista että -laskuista ja laajaan etätyöhön siirryttyä pidettiin myös tietoisukuja tietoturvalisistä etäkokouksista.

Myös koronapandemian aikana VR Groupilla on merkittävä yhteiskunnallinen tehtävä ylläpitää teollisuuden tavaratoimitusten ja joukkoliikenteen palveluiden jatkuvuutta. Matkustajaturvallisuuden varmistamiseksi kevästä lähtien on ollut käynnissä laaja, noin 120 turvallisuustoimenpiteen ohjelma.

Toimenpiteet ovat sisältäneet muutoksia liikenteessä, kalustossa ja siivouksessa tilanteen kehittyessä. Esimerkiksi siivousta lisättiin ja tehostettiin merkittävästi ja liikennöintiä tehtiin runsaalla vuoromäärällä ja kalustolla väljän matkustamisen ja turvavälien mahdollistamiseksi. Lipunmyyntiin on tehty väliaikaisia muutoksia ja uusia lisäpalveluja on otettu käyttöön sekä junissa että digikanavissa. Matkustaja voi esimerkiksi ostaa tyhjän viereisen paikan tai kokonaisen hytin omaan käyttöön. Ekstra-luokan lipun hintaan sisällytettiin maski, jonka käyttö Ekstra-luokassa on pakollista. Asiakkaille on kohdistettu jatkuvaa, aktiivista viestintää turvallisesta matkustamisesta korona-aikana junakuulutusten ja muun muassa toistuvien nostojen kautta sosiaalisessa mediassa ja verkkosivuilla. Omien toimenpiteiden lisäksi VR Group on ollut tiiviissä yhteistyössä terveysviranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa esimerkiksi maskisuosituksen käyttöönotossa sekä altistuneiden jäljittämisessä.

Monet koronapandemian vuoksi tehdyistä toimenpiteistä jatkuvat vuodelle 2021. Pandemiatilanteen muuttuessa arvioidaan koronatoimenpiteiden hallittu purku ja uuden normaalin työnteon ja palvelukonseptien mallit.

CASE

VR Group matkalla kohti inhimillisten tekijöiden parempaa huomioimista

VR Groupin matka inhimillisten ja organisatoristen tekijöiden (HOF) huomioimiseen työssä käynnistyi vuonna 2016, jolloin HOF-ymmärryksen vieminen käytäntöön aloitettiin yhdessä Työterveyslaitoksen (TTL) kanssa konsernitasoisen inhimillisten tekijöiden ohjelman rakentamisella.

Yhteistyö TTL:n kanssa jatkui vuosina 2019–2020 ProHF-tutkimushankkeen merkeissä, jonka yhtenä tuotoksena valmistui Turvallisesti raiteilla -opas. Oppaassa avataan esimerkkien kautta, mitä HOF tarkoittaa, kenelle HOF työpaikalla kuuluu ja miten HOF huomioidaan käytännössä. Oppaan esimerkit – näkemykset ja kokemukset – on koottu VR FleetCaren inhimillisten tekijöiden kehittämispolusta.

Opas on tarkoitettu raideliikenteen toimijoille antamaan vinkkejä oman työn kehittämiseen sekä turvallisuusajattelun laajentamiseen ja uudistamiseen: entistä paremmin ihmisen toimintaa ymmärtäväksi, positiivisemmaksi ja ennakoivammaksi. Julkaisua voi yleisesti hyödyntää esimerkiksi henkilöstön, esimiesten, asiantuntijoiden ja johdon koulutuksissa sekä työn tukena ja itseopiskelumateriaalina.

Asiakaslähtöisyyden
vastuullisuuslupaus

**Olemme asiakkaidemme
ensisijainen valinta**

Asiakslähtöisyys

Olemme asiakkaidemme ensisijainen valinta

Asiakslähtöisyys yleisesti – NPS ja täsmällisyys

VR Groupin asiakkaita ovat niin VR Matkustajaliikenteen henkilöasiakkaat, VR Transpointin suuret teollisuusyritykset kuin VR FleetCaren kalusto-omistajatkin. Siksi asiakstarpeet poikkeavat toisistaan. Konsernin asiakslähtöisyyden lupaus on silti kaikille sama – haluamme olla asiakkaiden ensisijainen valinta.

Asiakslähtöisyyden toteutumista mitataan VR Groupissa neljännesvuosittaisilla asiakaskyselyillä. Mittarina käytetään NPS-suositeluindeksiä, joka voi saada lukuarvon välillä -100 % ja +100 %. Mittarin arvo lasketaan vähentämällä erinomaisen arvosanan (9 ja 10) vastausten lukumäärästä huonojen arvosanojen (0–6) vastausten lukumäärä ja suhteuttamalla erotus kaikkien vastausten lukumäärään. VR Matkustajaliikenteen operoimassa HSL-liikenteessä mitataan sen sijaan HSL:n toimesta tyytyväisten matkustajien prosenttiosuutta, vaihteluvälinä 0–100 %. Asiakstyytyväisyyden raportointi pitää sisällään myös tutkimuksissa esille tulevat kehitystoiveet kommenttien perusteella.

Asiakstyytyväisyyteen vaikuttaa merkittävästi junien täsmällisyys, eli ajallaan (toleranssien puitteissa) saapuvien junien prosenttiosuus kaikista junista.

Avainmittari	2020	2019
Asiakstyytyväisyys*		
Kaukojunaliikenne, NPS	46,1	42,9
Lähijunaliikenne, NPS	31,0	18,8
VR Transpoint, NPS	33	17,3
VR FleetCare, NPS	17	-9
HSL-lähijunaliikenne, tyytyväisyysaste	89,7	85,5
Täsmällisyys		
Kaukojunaliikenne (5 min)	88,6	80,4
Lähijunaliikenne (3 min)	96,6	95
Rautatielogistiikka (15 min)	90,4	82,2
HSL-liikenne (2 min 29 s)	95,3	92,1
Asiakstäsmällisyys, kaukoliikenne (5 min)	85,6	73,0

*) NPS laskettu neljän mittauksen keskiarvona. Poikkeuksena VR FleetCare, jossa lähtötasomittaus Q4/2019, ja mittaukset Q1 ja Q3 2020.

NPS-asiakstyytyväisyys kehittyi kaukojunaliikenteessä myönteisesti verrattuna edellisvuoteen. Asiakstyytyväisyyttä ovat parantaneet panostukset siisteyteen, junaravintoloiden palveluiden kehittäminen sekä parannukset digitaalisissa itsepalvelukanavissa. Kaukoliikenteen terveysturvallisuutta pidetään melko hyvänä. Turvallisuuden tunnetta junissa mitataan kuukausittain ja kyselyn pohjalta on toteutettu useita kehitystoimenpiteitä. VR Matkustajaliikenteen lähijunissa NPS nousi tasolle 31,0 (18,8), ja asiakkaat olivat tyytyväisiä lipun ostamisen helppouteen, matkustusmukavuuteen ja matkustamisen fyysiseen turvallisuuteen. Yleiset kehitystoiveet liittyivät pääosin täsmällisyyteen sekä häiriö- ja poikkeustilanteiden hoitoon ja junien siisteyteen sekä terveysturvallisuuteen.

VR Matkustajaliikenteen operoimassa HSL-lähijunaliikenteessä matkustajien tyytyväisyys VR Matkustajaliikenteen palveluun pysyi hyvällä tasolla. HSL:n syksyn 2020 mittauksessa vastanneista 89,7 (85,5) prosenttia oli tyytyväisiä lähijunissa matkustamiseen.

VR Transpointin asiakkaiden tyytyväisyydessä oli erinomaista nousua vuoden 2020 aikana. Kvartaaleittain mitattavan NPS-suositeluindeksin keskiarvo nousi lukemaan 33 (17,3). Positiiviseen tuloskehitykseen on vaikuttanut erityisesti operatiivisen toiminnan korkea laatu, joka näkyy asiakaspalautteen mukaan luotettavuutena myös poikkeusolojen aikana. Vuoden keskiarvo sekä viimeisen kvartaalimitauksen tulos (45) ovat kaikkien aikojen parhaita.

Lähijunaliikenteen täsmällisyydessä päästiin lähelle tavoitetta, jonka mukaan 97 prosenttia junista saapuu perille alle 3 minuuttia aikataulusta jäljessä – VR Matkustajaliikenteen omien lähijunien ja HSL-junien yhdistetty tulos oli 96,6 (95) prosenttia. VR Matkustajaliikenteen omien lähijunien täsmällisyys 93,9 (86,3) kehittyi erittäin myönteisesti edellisvuoteen verrattuna, mutta jäi 97 prosentin tavoitetasosta. HSL-sopimuksessa sovitulla tiukemmalla 2 minuutin 29 sekunnin enimmäismyöhästymisrajalla mitattuna HSL-junien täsmällisyys oli 95,3 (92,1) prosenttia. Tämä tulos oli tavoitteessa, sopimuksessa sovitun tavoiterajan ollessa 94 prosenttia tai parempi.

Kaukojunaliikenteen täsmällisyys kehittyi hyvin myönteisesti ja oli 88,6 (80,4) prosenttia ja jäi vain vähän sille asetetusta tavoitteesta (90 prosenttia). Rautatielogistiikan täsmällisyys parani myös edellisvuoden tasolta ja nousi tavoitteeseen 90,4 (82,2) prosentin tuloksella. Rautatielogistiikan tavoitetaso on 87,5 prosenttia.

Täsmällisyyden haasteet aiheutuivat erityisesti Väyläviraston ylläpitämän ratainfra kunnostus- ja rakentamistöistä, niistä seuranneista suunniteltua laajemmista nopeus- ja kapasiteettirajoituksista sekä ratalaitevioista. Kyseiset rajoitteet näkyivät vuoden aikana mm. rantaradalla, Tampere–Jyväskylä-rataosalla sekä Karjalan radalla. Kokonaisuutena arvioiden ratainfra kunto ja VR:n juna-aikataulut saatiin kuitenkin yhteensovitettua aikaisempia vuosia paremmin ja tämä tuki osaltaan kokonaistäsmällisyyden positiivista kehitystä erityisesti pääradalla.

VR Matkustajaliikenteen asiakaslähtöisyys

Asiakaslähtöisyys on VR Matkustajaliikenteen strategian lähtökohta, jossa yhdistyvät matkustuksen mukavuus, viihtyisyys, luotettavuus, nopeus ja ympäristöystävällisyys. Matkustajaliikenteen strategian ytimessä on voimakas ja kustannustehokas kasvu toimimalla asiakkaiden parhaaksi kaikissa matkan vaiheissa.

VR Matkustajaliikenne sijoittui 2020 hyvin ASML:n ja Avauksen vuosittaisessa Asiakkuusindeksi-tutkimuksessa, joka kartoittaa suomalaisten yritysten asiakaskokemusta ja asiakasuskollisuutta.

VR Matkustajaliikenne nousi asiakasuskollisuuden osalta kymmenen parhaimman yrityksen joukkoon sijalle viisi. Myös asiakaskokemuksessa tapahtui nousua, ja VR Matkustajaliikenne listattiin haastajayritysten listalle.

Asiakasnäkemyksen hyödyntämistä parannettiin vuoden 2020 aikana automaattisella palauteluokittelulla. Automaattikka mahdollistaa palautteiden hyödynnettävyyden ja näkyvyyden läpi organisaation. Anonymisoidut ja luokitellut palautteet ovat kehityksestä ja palvelunlaadusta vastaavien yksiköiden käytettävissä automaattisen raportoinnin mahdollistamina.

Loppuvuodesta otettiin käyttöön myös uudenlainen asiakaspalautemalli. Palautekäsittelijät tunnistavat käsittelemistään palautteista kehitysehdotuksia, jotka välitetään eteenpäin sisäisesti niille henkilöille, jotka vastaavat palautteiden aiheista. Kuukausittain käydään läpi, miten palautteisiin on reagoitu ja millaisiin toimenpiteisiin ne ovat johtaneet.

Keväällä aloitettiin kuukausittainen Turvallisuuden tunne -asiakaskysely, jonka tarkoituksena on kartoittaa matkustajien huolia ja toiveita liittyen terveysturvallisuuteen. Kyselyn tulosten perusteella on kehitetty palveluita ja uusia tuotteita, muun muassa viereisen tyhjän paikan varaus ja Ekstra-luokan uusi konsepti, jonka lippuun kuuluvat tyhjä viereinen paikka ja kasvomaski. Lisäksi ravintolavaunun ruokaa voi tilata omalle paikalle ilman ravintolavaunussa vierailamista.

VR Matkustajaliikenne mittaa brändimielikuvaansa kuukausittaisella Brand Tracking -tutkimuksella. Brändimielikuvan kehitystä seurataan erityisesti avainattribuuttien avulla. Avainattribuutit ovat helppo asioida, palveluhenkinen ja uudistuva. Niiden keskimääräinen arvo on ollut vuoden aikana noin 60, kun tavoitteena on ollut 58.

Asiakaslähtöisyys on keskiössä kaikessa palvelukehittämisessä. Syksyllä 2020 lanseerattiin uusi vr.fi, jota on kehitetty yhdessä asiakkaiden kanssa. VR Matkustajaliikenne on tehnyt kesästä 2019 lähtien laajaa digitaalisten palveluiden uudistusta, jossa kaikki lipunmyyntikanavat sekä niiden taustalla oleva myyntijärjestelmä on uudistettu. Uusia lipunmyyntikanavia on kehitetty vaiheittain yhdessä asiakkaiden kanssa, perustuen asiakkaiden haastatteluihin, testauksiin ja palautteeseen. Junakalustossa näkyvä esimerkki asiakaslähtöisestä kehityksestä on kaukoliikenteen junien wc-tilojen pilotti, jonka tarkoituksena on selvittää palvelumuotoilun keinoin, miten VR Matkustajaliikenne voisi parantaa junien wc-tilojen viihtyvyyttä. Pilotti alkoi asiakaskyselyllä ja jatkuu muutaman wc-tilan uudistuksella.

Asiakaslähtöisyyden edellytyksiä luodaan datan ja analytiikan avulla, ja VR Matkustajaliikenne onkin viime vuosina panostanut merkittävästä data- ja analytiikkaosaamiseen, jota hyödyntäen asiakastarpeita ymmärretään ja niihin voidaan vastata entistäkin paremmin.

VR Transpointin asiakaslähtöisyys

VR Transpointin tavoitteena on tarjota logistiikan kokonaisratkaisuja, jotka vastaavat asiakkaan tarpeisiin ja tukevat tämän liiketoimintaa. VR Transpointin toiminnassa asiakaslähtöisyys edellyttää asiakkaan liiketoiminnan, toimitusketjun ja toimialan ymmärrystä ja kykyä sopeuttaa oma toiminta siihen yhteistyössä ja asiakasta kuunnellen. Asiakaslähtöisyys merkitsee myös asiakkaiden odotuksiin vastaamista ja sovittujen tehtävien hyvää hoitamista: helppoa ja sujuvaa asiointia, joustavaa ja tehokasta toimintaa, täsmällisyyttä ja toimitusvarmuutta sekä vastuullisuutta ja luotettavuutta. Asiakas on tyytyväinen, kun tavarat ovat oikeassa kunnossa ja oikeassa paikassa vastuullisesti, kilpailukykyisesti ja täsmällisesti toimitettuna.

VR Transpoint on rakentanut yhteistyökumppaneiden kanssa uudenlaisia ratkaisuja, joissa on yhdistetty rautatie- ja maantiekuljetuksia esimerkiksi satamaoperointiin ja muihin logistiikan lisäpalveluihin. Näin pystytään räätälöimään asiakkaan koko logistiikkaketju lisäpalveluineen aina tehtaalta satamaan, mikä helpottaa ja tehostaa kokonaisuuden hallintaa. VR Transpoint pyrkii asiakkaidensa kanssa strategisiin kumppanuuksiin, joissa osapuolet sitoutuvat yhdessä toiminnan kehittämiseen.

Yksi tällainen yhteistyön muoto on yhteisten päästöstrategioiden laatiminen. Niiden avulla asiakkaiden kuljetusketjujen päästöjä voidaan pudottaa merkittävästi aiemmasta siirtämällä kuljetuksia raiteille ja edistämällä muita vähäpäästöisiä ratkaisuja.

Asiakasyhteistyö käsittää myös uusien kalustoratkaisujen kehittämistä. Maaliskuussa VR Transpoint otti käyttöön uuden yhdistelmärekan, joka on kokonaisuutensa yksi suurimmista puoliperävaunuyhdistelmistä säännöllisessä liikenteessä Suomessa. Uusi kalusto on mahdollistanut kuormakoon kasvattamisen, mikä tuo tehokkuutta asiakkaan raaka-aine- ja tuotekuljetuksiin. Myös uusien, muunneltavien Finnowagon-vaunujen käyttöönotto alkoi loppuvuodesta.

Tietojärjestelmiä ja digitaalisia palveluja kehitetään yhä asiakasystävällisempään suuntaan. Kehittyvien IT-ratkaisujen avulla asiakkaille voidaan tarjota entistä laajempaa ja täsmällisempää tietoa kuljetuksista. Logistics360-sovelluksen avulla asiakas voi seurata kuljetuksiaan reaaliajassa ja hänellä on koko ajan tieto siitä, missä kuljetukset parhaillaan liikkuvat. Asiakkaalla on näkymä myös poikkeamatilanteisiin, joihin sekä asiakas että VR Transpoint voivat jatkossa reagoida aiempaa nopeammin. Järjestelmä antaa myös molemmille osapuolille yhteisen tilannekuvan ja seurannan siitä, miten kuljetuksesta on suoriuduttu.

VR Transpoint panostaa myös aktiiviseen asiakasinformaatioon ja häiriötiedotukseen. Keskeinen tavoite on parantaa asiakastytyväisyyttä ja vahvistaa mielikuvaa uudistuvasta toiminnasta.

VR Transpoint teettää kerran vuoteen laajan asiakastytyväisyystutkimuksen. Asiakastytyväisyystutkimuksessa nousi positiivisesti esiin VR Transpointin henkilöstön palveluattitus, turvallisuus ja asiakkaan liiketoiminnan ymmärtäminen. Raakapuuasiakkaiden keskuudessa asiakastytyväisyyttä on saatu nostettua erinomaisesti parantamalla raakapuu prosessia kokonaisuudessaan. Asiakkaiden antamissa avoimissa palautteissa korostuivat etenkin luotettavuus ja yhteistyö. Asiakkaiden mielestä eniten kehitettävää löytyy hinta-laatusuhteesta sekä mielikuva kehittyvästä yrityksestä vaatii vielä vahvistusta.

CASE

Raakapuu prosessi kuntoon – asiakkaiden tyytyväisyydessä 99 pisteen nousu

Keväällä 2018 raakapuu liiketoiminnan tilanne oli haastava ja toimitusvarmuudessa oli merkittäviä haasteita. Asiakkaiden tilauksia jouduttiin perumaan VR Transpointista johtuvista syistä, ja asiakastytyväisyys oli heikolla tasolla. Tilanteen korjaamiseksi käynnistettiin kehitysohjelma, jossa avainasemassa olivat selkeät tavoitteet, johtaminen, digitalisaation hyödyntäminen sekä yhteistyö.

Projektissa uudistettiin suunnittelun esimiestyötä sekä selkiytettiin suunnittelijoiden vastuualueita. Datan ja automaation hyödyntäminen oli tärkeässä roolissa, ja kuljetusten suunnittelua tarkentamaan kehitettiin sisäisesti uudet optimointityökalut. Uusien työkalujen myötä tilanteen hahmottaminen on nyt mahdollista aikaisemmassa vaiheessa ja liikenteen kokonaiskuva on aiempaa selkeämpi, mikä näkyy asiakkaalle laadukkaampana palveluna. Erityisesti suunnitteluvaiheessa tehtävä tyhjen raakapuuvaunujen kierron optimointi, aktiivinen seuranta ja muutoksiin reagoiminen ovat parantaneet kuljetusten toimitusvarmuutta huomattavasti.

Projektin onnistumista siivitti se, että kehitystyötä tehtiin tiiviissä yhteistyössä sekä asiakkaan että yrityksen sisällä eri yksiköiden kanssa yli divisioonarajojen. Onnistumisesta kertoo myös raakapuuasiakkaiden hyvä asiakastytyväisyys tällä hetkellä – kahdessa vuodessa NPS-arvosana on noussut raakapuuasiakkaiden keskuudessa huikeat 99 pistettä.

Katso video verkossa: **Tehokkuutta raakapuu kuljetuksiin**

VR FleetCaren asiakaslähtöisyys

VR FleetCare kehittää asiakkaidensa kilpailukykyä yhdistämällä innovatiivisen teknologian ja vahvan raideliikennealan osaamisen asiakaslähtöiseksi palveluksi. VR FleetCaren tehtävä on auttaa asiakkaita kaluston elinkaarikustannusten ja käytettävyyden kehittämisessä tarjoamalla heille entistäkin tarkempaa tietoa kaluston tai ratainfraan kunnosta.

Asiakasyymmärrys on työkalu strategian vahvistamiseen ja asiakassuhteiden jatkuvaan kehittämiseen. VR FleetCare on toteuttanut 2019–2020 kolme laajaa asiakastutkimusta, joiden avulla yhtiössä on syvennetty asiakasyymmärrystä ja tunnistettu toiminnan vahvuudet ja kehittämisen painopisteet itsenäistymisen alkuvaiheessa. Asiakastytyväisyyden päämittarit ovat suositteluhalukkuutta mittaava NPS (Net Promoter Score) ja yhteistyön sujuvuutta ja helppoutta mittaava CES (Customer Effort Score). Viimeisimmässä tutkimuksessa syksyllä 2020 NPS asettui tasolle 4 (Q1–2020: 30) ja CES 7,7 (Q1–2020: 8,7).

Jatkossa asiakastytyväisyyttä mitataan digitaalisesti kvartaaleittain, mitä tukee vuositasolla laajempi haastattelututkimus. Säännöllisellä mittaamisella tuetaan tavoitteellista asiakaskokemuksen kehittämistä strategisten tavoitteiden mukaisesti. Asiakastutkimuksella kartoitetaan asiakkaiden muuttuvia tarpeita; mitä he erityisesti arvostavat kumppanin toiminnassa ja millaisia odotuksia heillä on tulevaisuuteen. Tiedon avulla suunnitellaan ja kohdistetaan asiakaskokemuksen kehittämiseen tähtäviä toimenpiteitä.

Asiakastytyväisyystutkimuksen mukaan asiakkaat näkevät VR FleetCaren uutena, erityisesti uudistuvana yrityksenä, joka hakee omaa paikkaa markkinoilla ja on suuressa muutoksessa. Asiakkaat arvostavat erityisesti pitkän kokemuksen tuomaa osaamista ja asiantuntijuutta sekä pohjoismaisten olosuhteiden tuntemusta. Kotimarkkinoilla yhtiö tunnistetaan tärkeänä osana rautatiekaluston käytettävyyttä – kattava toimipisteverkosto palvelee asiakkaita operatiivisessa kunnossapidossa sekä suurissa kalustoprojekteissa. Tulevaisuuden kehityksen painopistealueina ovat liiketoimintalähtöisten toimintatapojen kehittäminen ja modernit toimintamallit, projektinhallinnan kyvykkyksien varmistaminen, proaktiivinen kehittäminen yhdessä asiakkaiden kanssa sekä loppuasiakasyymmärryksen lisääminen organisaatiossa.

VR FleetCaren digitaalisissa palveluissa haetaan asiakkaiden liiketoimintaa parantavia ratkaisuja. Dataohjattu ja ennakoiva kuntoon perustuva kunnossapito ovat kehittämisen keskipisteessä. Uutta teknologiaa kehitetään jatkuvasti, mikä tehostaa ennakoivaa kunnossapitoa: huoltoa vaativat asiat tunnistetaan ja ennustetaan aiemmin, mikä vähentää kaluston tai raiteiden vikaantumisia ja liikennehäiriötä. Kaluston käytettävyyttä parannetaan oikea-aikaisin kunnossapito- ja huoltotoimin.

Väylän kanssa yhdessä vuonna 2020 tehdyssä vaihteiden kunnonvalvonnan pilotissa analysoidaan junaradan vaihteista saatavaa dataa. Siitä saadun tiedon perusteella pystytään ennakoimaan vaihteen vikaantumisen kautta liikennehäiriöitä ja optimoimaan vaihteen kunnossapitoa. Vaihteiden kunnonvalvonta ja vikojen ennakoiminen hyödyttävät niin rataverkon omistajaa, sen kunnossapitäjiä kuin rataverkolla liikennöiviä operaattoreitakin. Kun vaihteiden kunnossapitoa ohjataan niiden todelliseen kuntoon perustuen, vaihteiden toimintavarmuus paranee, häiriöstä palautuminen nopeutuu ja junaliikenteen täsmällisyys kohenee. Lisäksi vaihteiden huoltokustannukset vähenevät ja elinkaari pitenee.

Asiakkaiden kalusto ja komponentit saavat lisää käyttöikää elinkaaripidennyksillä, luonnonvaroja säästään. VR FleetCare modernisoi kalustoa asiakkaan tarpeiden mukaan pienistä remonteista täydellisiin uudistuksiin antaen niille lisää käyttövuosia. VR FleetCare kunnostaa ja korjaa komponentteja ja asentaa ne korjattuina takaisin sen sijaan, että komponentit vaihdettaisiin uusiin. Vuonna 2020 alkanut HKL:n metrojen saneerausprojekti on hyvä esimerkki elinkaaripidennyksestä, jolla haetaan lisää käyttöikää M100- ja M200-sarjan metrojunille. Peruskorjauksissa junien kori pintakäsittellään, matkustajainformaatiojärjestelmä päivitetään ja matkustamon sisustus uudistetaan, mikä lisää myös matkustajaviihtyvyyttä.

Työntekijäkokemuksen
vastuullisuuslupaus

Rakennamme yhdessä
innostavan työpaikan, jossa
jokaisella on hyvä olla

Työntekijäkokemus

Rakennamme yhdessä innostavan työpaikan, jossa jokaisella on hyvä olla

VR Groupin toimintakulttuurin ja henkilöstöjohtamisen perustan muodostavat henkilöstön odotuksiin perustuvat johtamisen periaatteet: 1) Arvostan kaikkia ja hyödynnän erilaisuutta, 2) Luotan, valtuutan ja valmennan, 3) Näen ihmisen haastavissa tilanteissa, 4) Näytän suuntaa ja kirkastan työn merkitystä ja 5) Rohkaisen uteliaisuuteen ja uudistumiseen.

Johtamisperiaatteiden mukainen esimiestyö, arvostava toimintakulttuuri ja laadukas vuoropuhelu mahdollistavat työntekijäkokemuksen vastuullisuuslupauksen toteuttamisen. Kaikki konsernin yksiköt ovat sitoutuneet tarvittavien kehitystoimien toteuttamiseen, pyrkimyksenä entistä parempi työntekijäkokemus ja sitä kautta parempi asiakaskokemus.

Keskeisimmät kehittämisalueet vuonna 2020 olivat vuorovaikutuksen lisääminen ja henkilöstön osallistaminen. Näiden parantamiseksi tehtiin lukuisia toimia kuten lisättiin entisestään keskustelutilaisuuksia yleisistä aiheista ja pienempiä ideointityöpajoja muutosta vaativien aiheiden ympärille. Henkilöstön osallistumismahdollisuuksia vahvistettiin hyödyntämällä erilaisia teknisiä ratkaisuja. Toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan kvartaaleittain toteutettavalla henkilöstön pulssikyselyllä. Suosittelemme tavoite vuodelle 2020 oli 3,0 (asteikolla 1–4). Tavoitetta ei saavutettu, vaan tulos laski hieman ja oli konsernitasona 2,7.

VR Group on sitoutunut noudattamaan ihmisoikeuksia, kuten tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä, ja tarjoaa jokaiselle yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet rotuun, sukupuoleen, kansallisuuteen, uskontoon tai muuhun vastaavaan seikkaan katsomatta. VR Group on myös sitoutunut YK kestävän kehityksen tavoitteisiin eriarvoisuuden vähentämiseksi ja ihmisarvoisen työn tarjoamiseksi. Vuonna 2015 VR Group on allekirjoittanut FIBSin monimuotoisuussitoumuksen. Allekirjoituksellaan VR Group on sitoutunut seuraaviin periaatteisiin:

- 1 Tarjoamme yhdenvertaisia mahdollisuuksia
- 2 Tunnistamme ja hyödynnämme yksilöllistä osaamista ja tarpeita
- 3 Johdamme oikeudenmukaisesti henkilöstöä ja asiakkuuksia ja
- 4 Viestimme tavoitteistamme ja saavutuksistamme.

Konsernissa on nollatoleranssi epäasiallisen kohtelun, häirinnän ja työsyönnän suhteen. Työsuhteissa noudatetaan lakeja, sopimuksia ja muita velvoitteita. Henkilöstön oikeutta muodostaa ammattiyhdistyksiä ja liittyä niihin kunnioitetaan. Henkilötietojen käsittelyssä ja tietosuojaa-asioissa noudatetaan EU:n yleisen tietosuojaa-asetuksen periaatteita sekä kansallista lainsäädäntöä.

VR Groupin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja siihen liittyvät ohjeet (Hyvää käytöstä VR-konsernin työpaikoilla ja sosiaalisen median ohjeet) on päivitetty yhdessä henkilöstön edustajien kanssa vuoden 2020 lopussa. Päivityksen yhteydessä on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteesta nykytila-analyysi. Analyysistä ei noussut esiin merkittäviä haasteita prosesseissa, toimintatavoissa tai tilastoissa. Tarvittavia kehitystoimenpiteitä ovat tietoisuuden lisääminen ja vinkit siihen, miten jokainen voi omassa arjessaan edistää yhdenvertaisuutta ja monimuotoisuutta. Suunnitelman päivitystyön tärkein tavoite onkin viedä toimenpiteet osaksi jokaisen VR Groupin työntekijän arkea vuoden 2021 aikana. Näin konkretisoidaan sitoumukset liittyen YK kestävän kehityksen tavoitteisiin, FIBSin monimuotoisuussitoumukseen ja työntekijäkokemuksen kehittämiseen. Päivitetty suunnitelma, joka on voimassa vuoden 2022 loppuun asti ja siihen linkittyvät ohjeet ovat henkilöstön saatavilla sisäisessä intranetissä ja osana perehdytystä.

Keskeiset työturvallisuuden kehitysalueet vuonna 2020 olivat muun muassa työturvallisuuden peruskoulutusten (esimies ja asiantuntija) uudistaminen ja vieminen osaksi VR Akatemiaa, turvallisuuskulttuurin kehittäminen (HOF-ohjelma, henkilöstön osallistumisen lisääminen) ja turvallisuuden tietojärjestelmän korvaaminen (tukemaan työturvallisuuden tiedon hallintaa) sekä omavalvontasuunnitelmien yhtenäistäminen. Työturvallisuudessa saavutettiin asetetut tavoitteet.

VR Groupissa on käytössä työkykyjohtamisen toimintamalli, jonka avulla edistetään henkilöstön työkykyä ja hyvinvointia sekä tuetaan työssä jatkamista. Systemaattisen työkykyjohtamisen avulla on saatu aikaan merkittäviä tuloksia työkyvyn tukemisessa ja ennenaikaisten eläköitymisten vähentämisessä. Eläkevakuuttajan tukemaa ammatillista kuntoutusta on hyödynnetty laajasti koko konsernissa keskittyen pääsääntöisesti uudelleen kouluttautumiseen. Työntekijöille tarjotaan myös tarvelähtöisesti mahdollisuus henkilökohtaiseen uravalmennukseen ja tulevaisuuden suunnitteluun.

Lisäksi VR Group tarjoaa kaikille työntekijöilleen kattavan työterveyshuollon, joka sisältää sekä ennaltaehkäisevän että sairaanhoitoon pohjautuvan työterveyshuollon. Työterveyspalveluja ja yhteisiä toimintamalleja palveluntuottajan kanssa kehitetään entistä ennakoivampaan suuntaan.

Työntekijäkokemuksen avainmittarit ja tietoja henkilöstöstä

Pulssi-henkilöstötyytyväisyyskyselyllä mitataan henkilöstön suosittelemista, tyytyväisyyttä ja esimiestyötä asteikolla 1–4. Kyselyjä tehdään neljä kertaa vuodessa ja niissä kerätään myös vapaamuotoista palautetta. Tulosten perusteella on tehty sekä yksikkökohtaiset että konsernitason suunnitelmat toiminnan kehittämiseksi, ja kehitystoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti. Kyselyiden vastausprosentti vuonna 2020 oli keskimäärin 44. Työntekijäkokemuksen avainmittarina seurataan myös sairauspoissaolojen määrää ja esimiesindeksiä.

Henkilöstötietoja	2020	2019	2018	2017
Henkilötyövuodet keskimäärin	5 815	6 062	7 573	7 540
Muutos, %	-4,1	-20	0,4	-4,5
Muulla kuin Suomessa työskentelevien määrä	120	125	376	427
Palkkasumma, miljoona euroa	292,3	305,2	386,6	376,2
Vakituisen työntekijöiden osuus (keskim.), %	98,7	98,5	97,2	97,7
Sairauspoissaolot säännöllisestä työajasta, %	4,4	4,4	4,4	4,7
Suositteluindeksi	2,7	2,8	2,7	2,6
Fiilis	2,5	2,7		
Esimiesindeksi	3,2	3,3		

Esimiestyötä on kehitetty systemaattisesti vuodesta 2011 alkaen, ja se on tuottanut tulosta. Esimiestyöhön ollaan kaikissa yksiköissä erittäin tyytyväisiä. Esimiesindeksi vuonna 2020 oli 3,2 (1–4). Suosittelemiseksi laski vuoden 2020 aikana 0,1 prosenttiyksikköä tasolle 2,7. Tavoitetasoksi vuodelle 2020 oli asetettu 3,0. Henkilöstön fiilis laski tasolle 2,5. Vuoden 2021 aikana jatketaan henkilöstön tyytyväisyyteen ja hyvinvointiin panostamista. Tavoitteena on pienillä ja isommilla toimenpiteillä merkittävästi parantaa henkilöstön fiilistä ja rakentaa positiivista kulttuuria. Hyvän käytöksen edellyttäminen kaikissa kohtaamisissa, myös digitaalisten kanavien kautta tapahtuvassa vuorovaikutuksessa, on yksi keskeinen tekijä tavoitteen saavuttamisessa.

Hyvinvointi- ja työkykytoiminta VR Groupissa on monipuolista ja tuloksellista. Sairauspoissaolot pysyivät edellisen vuoden tasolla 4,4 prosentissa. Hyvinvointi- ja työkykytoiminnan tunnusluvut kehittyivät myönteisesti, ja työkyvyttömyyseläkemenot laski hieman edellisestä vuodesta. Vuonna 2020 käyttöön otettu korvaavan työn toimintamalli, joka korvasi aiemman mukautetun työn, on vähentänyt sairauspoissaoloja myös tapaturmatilanteissa. Toimintamallin käyttöä pyritään entisestään laajentamaan vuoden 2021 aikana.

CASE

Korona Help Desk ja nolla työperäistä tartuntaa

Olemme läpi koronakriisin sen ensi hetkistä alkaen yli sadan toimenpiteen avulla pitäneet huolen paitsi matkustajien myös työntekijöidemme turvallisuudesta.

Heti maaliskuussa poikkeusolojen alettua avasimme koko henkilöstölle Korona Help Desk -puhelinpalvelun, jossa on vastattu henkilöstön kysymyksiin arkisin klo 8–18. Lisäksi intranetissä on ollut kysymyspalsta, jossa on toiminut myös viikonloppuisin vastauspäivystys klo 8–18. Intranettiin on luotu sivusto, josta löytyvät jatkuvasti ajantasaisin tieto ja ohjeistukset.

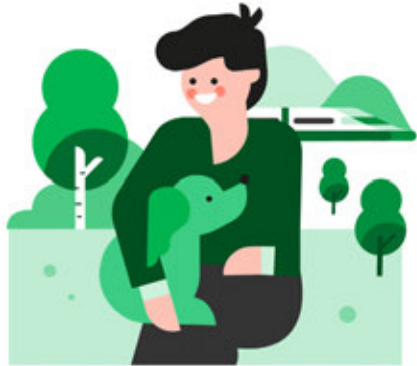
Koronapandemiaa ja sen etenemistä on seurattu tiiviisti ja tarvittavat uudet linjaukset on tehty ja viestitty välittömästi. Henkilöstön terveys ja turvallisuus ovat koko vuoden olleet ykkösprioriteettimme, ja voimme ylpeänä todeta, että yhtään työperäistä koronavirustartuntaa ei ole aiheutunut, vaikka iso osa henkilöstöä on jatkanut työssään ilman etätyömahdollisuutta.

Ympäristövastuun
vastuullisuuslupaus

Pienennämme liikenteen
ympäristövaikutuksia ja
yhteiskunnan hiilijalanjälkeä

Ympäristövastuu

Pienennämme liikenteen ympäristövaikutuksia ja yhteiskunnan hiilijalanjälkeä

VR Group on tehnyt järjestelmällistä ympäristötyötä jo 1990-luvun alusta alkaen. Konserni sitoutuu jatkuvaan toimintansa parantamiseen ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen. VR Group tekee osansa globaalissa ilmastotyössä, johon se on sitoutunut myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden kautta. Toiminnallaan konserni pienentää liikenteen ympäristövaikutuksia ja yhteiskunnan hiilijalanjälkeä kantaen samalla oman vastuunsa Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisesta (hiilineutraali Suomi 2035 ja liikenteen päästöjen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä).

VR Groupissa on ISO 14001 -standardin vaatimuksia ja soveltamisohjeita noudattava ympäristöjärjestelmä. Järjestelmäkuvaus päivitettiin alkuvuodesta 2020 vastaamaan tapahtuneita organisaatio- ja vastuumuutoksia. Myös konsernin ympäristöpolitiikka eli ympäristötoiminnan periaatteet on päivitetty vastaamaan konsernin strategiaa ja vastuullisuuslupauksia. Ympäristötoiminnan periaatteita noudatetaan kaikkialla konsernissa. VR Groupissa jokainen vastaa omien työtehtäviensä osalta ympäristönäkökohtien huomioon ottamisesta ja henkilöstö koulutetaan toimimaan ympäristön kannalta vastuullisesti. Johtomme on sitoutunut vastuulliseen toimintaan ja ympäristöasioiden huomioonottamiseen päätöksenteossa.

Raideliikenne on jo energiatehokkain ja vähäpäästöisin liikennemuoto, ja pyrimme edelläkävijyyteen myös muissa liiketoiminnoissamme. Kasvattamalla raideliikenteen suosiota pystymme kasvattamaan myös kädenjälkeämme eli vähentämään asiakkaidemme ja koko Suomen päästöjä. VR Group teki yhdessä Gaia Consulting Oy:n kanssa analyysin VR Groupin hiilikädenjäljestä. Vaikutus arvioitiin vuodelta 2019. Selvityksen mukaan VR Groupin matkustaja- ja tavaraliikenteen hiilikädenjälki on noin 4,5-kertainen VR Groupin tuottaman liikenteen energiankulutuksen päästöihin verrattuna. Tämä 527 000 tCO₂e kädenjälki vastaa kaksinkertaisesti Vaasan vuosipäästöjä ([lähde](#)).

Hyvästä lähtötilanteesta huolimatta haluamme tehdä vielä enemmän ja siksi määritimme vuoden 2020 aikana uudet ympäristötavoitteet vuosille 2021–2025. Määrittäminen tehtiin kiinteässä yhteistyössä liiketoimintojen kanssa, ja sen yhteydessä käytiin läpi toimenpiteet, joilla on vaikutusta tavoitteiden aihealueisiin: päästöjen vähentäminen, energiatehokkuuden lisääminen, materiaalitehokkuuden lisääminen ja kemikaaliturvallisuus. Aihealueet muodostuvat VR Groupin merkittävimmistä ympäristönäkökohdista, jotka myös sidosryhmät ovat nimenneet ympäristövastuunamme tärkeimmiksi osa-alueiksi.

Ympäristötavoitteita on neljä. Suoritekohtaisia päästöjä ja energiankulutusta halutaan vähentää 15 prosentilla vuoteen 2025 mennessä vuoden 2019 tasosta. Materiaalitehokkuutta pyritään lisäämään nostamalla konsernin kierrätysaste 80 prosenttiin ja sitouttamalla toimitusketjua ympäristöasioiden jatkuvaan parantamiseen. Kemikaaliturvallisuuden tavoite on välttää merkittävät kemikaalivuodot sekä vaarallisten aineiden kuljetuksessa että kemikaaleja käsiteltäessä. Baseline-vuodeksi on valittu 2019. Kyseiseltä vuodelta oli jo käytettävissä GHG-laskennan tulokset, ja toisaalta vuosi 2019 oli vielä ns. normaalivuosi ennen covid-19-pandemiaa.

VR Groupin vuonna 2013 annettujen ympäristölupauksen tavoitteet ulottuivat vuoteen 2020. Tavoitteet koskivat toisaalta energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian osuutta energiankulutuksesta, toisaalta vaarallisten kemikaalien vuotojen määrää ja kierrätysastetta. Lisäksi mitattiin VR Groupin brändimielikuvaa ympäristöystävällisenä toimijana. Energiatehokkuutta mitataan energiankulutuksella matkustajaliikenteen henkilökilometriä kohden ja rautatielogistiikan tonnikilometriä kohden. Energiatehokkuustavoitteet saavutettiin 2019, mutta pandemian vaikutukset suoritteeseen laskivat vuoden 2020 energiatehokkuutta. Kaatopaikalle joutuvan jätteen tavoite saavutettiin, samoin tavoite uusiutuvan energian osuudesta. Sen sijaan kemikaalivuotoja tapahtui vuonna 2020 kolme, eikä ympäristöystävällisenä VR:ää pitävien osuutta saatu nousemaan tavoitteeseen.

Ympäristölupausten toteutuminen 2013–2020

Ympäristölupaus	Yksikkö	Lähtöarvo 2013	Tavoite 2020	2020	2019	2018
Energiatehokkuus / M	MJ/hkm	0,46	0,36	0,49	0,33	0,36
Energiatehokkuus / L	MJ/tkm	0,20	0,16	0,16	0,16	0,16
Uusiutuva energia	%	52	>70	71	67	66
Kemikaalivuodot / VAK	Kpl	0	0	0	0	1
Kemikaalivuodot / käsiteltäessä	Kpl	0	0	3	0	0
Kaatopaikalle joutuva jäte	%	20	<5	1	2	1
Ympäristöystävällisenä VR:ää pitävien osuus	%	79*	>82	80	80	79

* Mittaustapa muuttunut vuonna 2017.

Uudet ympäristötavoitteet vuosille 2021–2025

SDG	YK:n määrittelemät alatavoitteet	Otsikko	Tavoite 2025	Lähtötilanne 2019
	<p>13.1 Parantaa kaikkien maiden kykyä sopeutua ilmastoon liittyviin riskitekijöihin ja luonnonkatastrofeihin.</p>	Päästöjen vähentäminen	Kasvihuonekaasupäästöt suoritetta kohden vähenevät 15 %	0 (vertailuvuosi)
	<p>7.3 Tuplata vuoteen 2030 mennessä energiatehokkuuden maailmanlaajuinen parantumismuutos.</p>	Energiatehokkuuden lisääminen	Energian kulutus suoritetta kohden vähenee 15 %	0 (vertailuvuosi)
	<p>12.2 Saavuttaa vuoteen 2030 mennessä luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö.</p> <p>12.3 Puolittaa vuoteen 2030 mennessä maailmanlaajuinen ruokajätteen määrä jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa sadonkorjuun jälkeinen hävikki mukaan lukien.</p> <p>12.4 Varmistaa vuoteen 2020 mennessä ympäristön kannalta kestävä kemikaalien ja jätteiden käsittely niiden koko elinkaaren ajan sovittujen kansainvälisten toimintakehysten mukaisesti ja vähentää merkittävästi niiden vapautumista ilmaan, veteen tai maahan, jotta haitalliset vaikutukset terveyteen ja ympäristöön voidaan minimoida.</p> <p>12.5 Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi jätteiden syntymistä ennaltaehkäisy-, kierrätyksen ja uudelleenikäytön keinoin.</p>	<p>Materiaalitehokkuuden lisääminen</p> <p>Kemikaaliturvallisuus</p>	<p>Kierrätysaste on 80 %</p> <p>Merkittävät toimittajat sitoutuvat jatkuvaan parantamiseen (uudet sopimukset)</p> <p>Ei merkittäviä vuotoja (kpl)</p>	<p>60</p> <p>Ei edellytetty aiemmin</p> <p>0</p>

Päästöjen vähentäminen

VR Group laski ensimmäisen kerran hiilijalanjälkensä GHG-protokollan (GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard) mukaisesti syksyllä 2019. Aikaisempi päästölaskenta laajeni käsittämään hiilidioksidin lisäksi myös muut kasvihuonekaasupäästöt. Lisäksi laskentaan otettiin mukaan energiantuotanto ja hankinnat.

Päästöt jaetaan oman toiminnan scope 1- ja scope 2 -päästöiksi sekä arvoketjun scope 3 -päästöiksi. Scope 1 -päästöt ovat kasvihuonekaasupäästöjä, jotka aiheutuvat suoraan omasta toiminnastamme. Päästöt syntyvät käytännössä dieselvetoisen junaliikenteen ja dieselbussiliikenteen polttoaineista. Scope 2 -päästöt ovat kasvihuonekaasupäästöjä, jotka aiheutuvat ostetun sähkön, kaukolämmön ja jäähdytyksen tuottamisesta. Scope 3 eli muut epäsuorat päästöt syntyvät esimerkiksi hankkimiemme tavaroiden ja palveluiden elinkaaren aikaisista päästöistä. Lisäksi välillisiä päästöjä aiheuttavat henkilöstömme työ- ja liikematkat, jätteiden loppukäsittely, investoinnit sekä hankitun energian tuotannon päästöt.

VR Groupin kokonaispäästöt vuonna 2019 olivat 283 700 tCO₂e. Päästöistä 90 200 tCO₂e syntyi käytetyistä polttoaineista ja 88 800 tCO₂e ostetuista tuotteista ja palveluista. Vuonna 2020 päästöt olivat 254 084 tCO₂e. Käytettyjen polttoaineiden osuus oli 77 200 tCO₂e ja ostettujen tuotteiden ja palveluiden 73 900 tCO₂e.

Uusien ympäristötavoitteiden (2021–2025) mukaan VR Groupin päästöt suoritetta kohden vähenevät 15 prosenttia vuoden 2019 tasosta vuoteen 2025. Lukuun lasketaan kaikkien liiketoimintojen suoritekohtaiset kasvihuonekaasupäästöt (scope 1 ja 2 sekä alihankintakuljetukset).

Ympäristölupauksissa (2013–2020) VR Group sitoutui kasvattamaan uusiutuvan energian osuutta koko konsernin energiankulutuksesta yli 70 prosentin. Vuonna 2020 osuus oli 71 % eli tavoite saavutettiin.

Uusiutuvan energian käyttöönotto ja energiatehokkuuden lisääminen ovat olennaisimmat tavat vähentää päästöjä. VR Groupin Suomen toimintojen käyttämä sähkö on tuotettu vesivoimalla, eikä siihen sisälly kasvihuonekaasupäästöjä. Hankitun sähkön alkuperä on varmennettu alkuperätodistuksilla.

Pohjolan Liikenne otti vuoden aikana käyttöönsä 14 uutta täyssähköbussia HSL-liikenteessä. Kokonaismäärä vuoden 2020 lopussa oli 47 bussia, joista 33 hankittiin vuonna 2019. Lisäksi on hankittu 15 täyssähkötelibussia, jotka tulevat liikenteeseen vuoden 2021 alussa. Pohjolan Liikenteellä on käytössä myös noin 60 sähköhenkilöautoa kuljettajien vaihtoautoina.

VR Matkustajaliikenne on kompensoinut kiskobussien ja Kolarin yöjunien polttoainepäästöt loppuvuodesta 2019 lähtien. Rataverkon sähköistämättömyyden vuoksi näillä reiteillä ei ole mahdollista ajaa uusiutuvalla sähköllä. Lisäksi VR Matkustajaliikenne kompensoi matkustajajunaliikenteen käyttämän sähkön ja dieselin tuotannosta sekä matkustajajunaliikenteen vaihtotöistä ratapihoilla aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt. Kompensaatio toteutetaan investoimalla kahteen päästöjä vähentävään ja hiilinielujuja lisäävään Gold Standard -sertifioituun vapaaehtoisen päästökaupan projektiin. Ilmastoinvestoinnit kohdistuvat metsityshankkeisiin Kolumbiassa ja aurinkovoimalan rakentamiseen Intiassa.

Helsingin varikolla tehtiin mittavat muutostyöt Avecran kylmäainejärjestelmään. Hankkeessa kylmäjärjestelmät uusittiin, ja jatkossa kylmäaineena käytetään R404A:n sijasta hiilidioksidia. Kylmäaineen GWP-arvo laski lukemasta 3922 arvoon 1. Myös Rautatieasemalla Avecran kylmälaitteissa ollaan siirtymässä hiilidioksidin käyttöön.

Kasvihuonekaasujen lisäksi liikenne tuottaa päästöinä myös pienpartikkeleita (PM) ja typenoksideja (NO_x). Kyseiset päästöt lasketaan polttoainekulutuksen perusteella sekä juna- että autoliikenteelle.

Raportointiperiaatteet ja menetelmät / Kasvihuonekaasupäästöt sekä pienpartikkelit ja typenoksidit

VR Groupin kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa noudatetaan Maailman luonnonvarojen tutkimussäätiön (World Resources Institute) ja kestävän kehityksen yritysneuvoston (World Business Council for Sustainable Development) kehittämiä Greenhouse Gas Protocol -standardeja. Laskenta on tehty noudattaen operatiivisen kontrollin rajausperiaatetta.

Päästökertoimina on käytetty hiilidioksidiekvivalenttikertoimia aina, kun niitä on ollut saatavissa. Kertoimina käytetään tuoreinta julkaistua tietoa. Päästökertoimien lähteinä ovat VR Groupin käyttämät energiayhtiöt, Tilastokeskuksen Polttoaineluokitus sekä Energia-taulukkopalvelu, VTT:n liikenteen yksikköpäästötietokanta Lipasto sekä Iso-Britannian ympäristö-, elintarvike- ja maaseutuasioiden ministeriön (DEFRA) julkaisemat päästökerrointaulukot. Sähkön sijaintiperusteisessa päästölaskennassa ja kaukolämmön päästölaskennassa on käytetty Tilastokeskuksen julkaisemaa viiden vuoden keskiarvoa. Vaikutukset ilmaston lämpenemiseen on arvioitu ilmastopaneeli IPCC:n neljännen arviointiraportin mukaisesti (AR4 – 100 vuotta).

Pienpartikkeleiden (PM) ja typenoksidien (NO_x) laskennassa on käytetty päästökertoimia VTT:n LIPASTO-järjestelmän ja RASTU-hankkeen päästökertoimia.

Kasvihuonekaasupäästöt, tCO₂e

	2020	2019	2018
Fossiiliset päästöt			
Suorat päästöt (scope 1)	77 172	90 206	104 212
Muutos	-13 034	-14 006	-
Epäsuorat päästöt energiantuotannosta, markkinaperusteinen (scope 2)	8 330	10 442	13 986
Muutos	-2 112	-3 544	-
Epäsuorat päästöt energian-tuotannosta, sijaintiperusteinen (scope 2)	104 190	116 942	134 145
Muutos	-12 752	-17 203	-
Muut epäsuorat päästöt (scope 3)	168 582	183 070	164 758
Muutos	-14 488	18 312	-
Yhteensä (markkinaperusteinen)	254 084	283 718	282 956
Muutos	-29 634	761	-
Ostetut sertifioidut päästövähennemät	11 803	2 392	0
Biogeeniset päästöt*			
Biogeeniset suorat päästöt (scope 1)	14 200	7 883	6 895

* Scope 3 osalta dataa ei saatavissa (alihankkijoiden biopolttoaineet)

Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 3) päästölähteittäin, tCO₂e

	2020	2019	2018
Ostetut tuotteet ja palvelut	73 900	88 800	75 600
Kalustohankinnat	9 076	8 656	6 016
Energiantuotannon muut päästöt (polttoaineiden tuotanto ja siirtohäviöt)	29 452	33 364	37 955
Alihankintakuljetukset saapuvien ja sisäisten kuljetusten osalta	1 440	1 609	1 286
Alihankintakuljetukset myytyjen palveluiden osalta	48 148	42 295	34 025
Jäte	1 403	1 840	2 042
Liikematkustaminen	597	1 228	1 069
Töihin matkustaminen	4 567	5 278	6 765
Yhteensä	160 800	183 070	164 758

Kasvihuonekaasuintensiteetti

Päästöt suoritetta kohti, yksikkö	2020	2019	2018
Matkustajajunaliikenne, gCO ₂ e/hkm	2,3	1,3	1,4
Linja-autoliikenne, gCO ₂ e/km	451,9	489,9	591,8
Rautatielogistiikka, gCO ₂ e/tkm	5,4	5,9	5,7
Maantielogistiikka, gCO ₂ e/tkm	46,5	-	-

Tunnusluvut on rajattu liikenteen käyttämän sähkön ja polttoaineen suoriin päästöihin sekä alihankintakuljetuksien polttoainekulutuksen suoriin päästöihin. Matkustajajunaliikenteen osalta tunnusluku on laskettu ilman ostettuja päästövähenemisiä. Maantielogistiikan tunnusluku on rajattu Suomen toimintoihin, luku laskettu vuodesta 2020 alkaen.

Liikenteen päästöt liikennemuodoittain, tonnia

	2020	2019	2018
Junaliikenne			
CO ₂ e	60 028	66 291	69 265
NO _x	1 389	1 474	1 528
Pienhiukkaset	28	30	31
Autoliikenne			
CO ₂ e	42 678	48 853	47 158
NO _x	133	233	279
Pienhiukkaset	2,0	2,3	2,3

Junaliikenteen CO₂e-päästöt on rajattu scopeihin 1 ja 2.

Autoliikenteen päästöt on rajattu kotimaan toimintaan, CO₂e-päästöjen osalta rajauksena on scopet 1 ja 2 sekä alihankintakuljetusten suora päästö.

Energiatehokkuuden lisääminen

VR Group on tehnyt pitkäjänteisesti työtä energiatehokkuuden parantamiseksi. Keinoina tähän ovat olleet sähkövetoisen liikenteen lisääminen, vetokaluston uusiminen energiatehokkaammaksi, junakokojen kasvattaminen, suunnittelun tehostaminen ja kuljettajien kouluttaminen taloudelliseen ajotapaan.

Uusien ympäristötavoitteiden (2021–2025) mukaan konsernin energiankulutus suoritetta kohden vähenee 15 prosenttia vuoden 2019 tasosta vuoteen 2025. Lukuun lasketaan kaikkien liiketoimintojen suoritekohtainen energiankulutus.

Tavoitteeseen on otettu mukaan myös maantielogistiikan alihankintakuljetukset. Ympäristöraportointia on kehitetty niiden osalta vuoden 2020 aikana, jotta energiankulutusta ja päästöjä voitaisiin seurata paremmin.

Ympäristölupaustavoite (2013–2020) energiatehokkuuden parantamiseksi 20 prosentilla saavutettiin jo vuonna 2019, mutta erityisesti matkustajamäärien dramaattinen vähentyminen covid-19-pandemian vuoksi vuonna 2020 vaikutti energiatehokkuuteen. Junaliikennettä ei kuitenkaan supistettu vastaavasti, jotta turvavälit olisi helpompi säilyttää matkan aikana. Tavaraliikenteessä vaikutukset jäivät pienemmiksi.

Junaliikenteessä energiatehokkuus huononi vuoden 2020 aikana. Matkustajaliikenteessä energiankulutus nousi 48 prosenttia arvoon 0,49 (0,33) MJ/ henkilökilometri. Rautatielogistiikassa suhteellinen energiankulutus pysyi samalla tasolla ja oli 0,16 (0,16) MJ/ tonnikilometri.

Junaliikenteessä sähkövedon lisäämisen lisäksi merkittävimpiä tapoja lisätä energiatehokkuutta on uuden, energiatehokkaamman kaluston käyttöönotto ja veturinkuljettajien työtä avustava DAS-järjestelmä (Driver's Advisory System). Uusia Sr3-sähkövetureita on jo käytössä 34.

Joulukuussa 2020 käyttöönotettu DAS-järjestelmä tarjoaa veturinkuljettajalle avustavaa tietoa nopeusasettelun suunnitteluun. Työkalun avulla ajotapa on täsmällistä, ennakoivaa ja energiataloudellista. Samalla matkustusmukavuus lisääntyy ja täsmällisyys paranee. Tavoitteena on säästää ajotapaa ohjeistavan järjestelmän avulla 8 prosenttia vetovoimaan käytetystä energiasta.

VR Group on mukana kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksessa n. 400 000 m²:n kiinteistökannallaan. Vuosina 2017–2019 raportoitiin yhteensä 91 toteutettua toimenpidettä, joiden yhteenlaskettu energiansäästö oli noin 12 500 MWh. Vuodelle 2025 asetettu 7,5 prosentin säästötavoite on jo saavutettu.

Vuosi 2020 oli energiatehokkuusallianssin viides vuosi ja samalla sopimuskauden viimeinen vuosi. Vuonna 2020 vertailukelpoinen energiankulutus edelliseen vuoteen verrattuna väheni n. 5 000 MWh (-6 %) (sähkö-, lämpö-, ja jäädytysenergia). Kumulatiivinen säästö vuosilta 2016–2020 on yli 50 000 MWh.

Helsingin päärautatieasema sekä Helsingin varikko, Pieksämäen konepaja ja Oulun henkilöliikennehalli liitettiin toukokuussa kantaverkkoyhtiö Fingridin sähkön kulutusjoustopaikkaan virtuaalivoimalaitospalvelun kautta. Kiinteistöjen hyödyntäminen kulutusjoustopaikkana vähentää varavoiman tarvetta ja hiilidioksidipäästöjä Suomessa. Sekä päärautatieaseman että varikkokiinteistöjen tilavuus on suuri, jolloin esimerkiksi niiden ilmanvaihtoa on helppo muuttaa hetkellisesti toiminnan häiriintymättä. Myös lisäsähkökuormia on kartoitettu palveluun liitettäväksi.

Energiankulutus, GWh

	2020	2019	2018
Oma energiankulutus			
Polttoaineet, uusiutuvat	52,6	29,2	25,5
Muutos	23,4	3,7	
Polttoaineet, uusiutumattomat	293,9	346,4	402,7
Muutos	-52,5	-56,3	
Sähkö	657,0	730,0	763,4
Muutos	-72,9	-33,4	
Kaukolämpö	52,6	66,0	84,9
Muutos	-13,3	-19,0	
Kaukojäähdytys	0,9	1,1	1,3
Muutos	-0,2	-0,1	
Yhteensä	1 057,1	1 172,7	1 277,9
Muutos	-115,6	-105,2	

Alihankkijoiden energiankulutus

Polttoaineet, uusiutuvat	0	0	0
Polttoaineet, uusiutumattomat	98,1	127,3	100,5

Alihankkijoiden polttoaineenkulutus on rajattu Suomen toimintoihin.

Energiaintensiteetti

Energiankulutus suoritetta kohti, yksikkö	2020	2019	2018
Matkustajajunaliikenne, Wh/hkm	134,8	92,1	100,4
Rautatielogistiikka, Wh/tkm	44,7	45,4	43,6
Linja-autoliikenne, l/100 km	30,6	30,3	32,6
Maantilogistiikka, l/100 tkm	1,7	-	-

Maantilogistiikan luku laskettu vuodesta 2020 alkaen.

Materiaalitehokkuuden lisääminen

VR Group pyrkii toiminnassaan jätteesynnyn ehkäisyyn ja kierrätyksen lisäämiseen. Jätteet lajitellaan tehokkaasti ja ohjataan mahdollisuuksien mukaan hyötykäyttöön. Ehkäisemme hävikin syntyä ja edistämme kierrätyksen onnistumista kiinnittämällä huomiota järkeviin hankintoihin, työmenetelmiin sekä työn suunnitteluun.

Jätettä syntyy erityisesti kaluston kunnossapidossa sekä junien ja kiinteistöjen siivouksessa. Toisaalta kaluston ja komponenttien elinkaaren pidentäminen ja optimoiminen sekä huoltojärjestelmien kehittäminen ovat kunnossapidossa keskeisessä osassa ja tuovat mahdollisuuksia myös liiketoiminnan kasvulle, esimerkkinä metrovaunujen saneeraukset. Tavaravaunuja on jo vuosien ajan muutettu ja rakennettu asiakas- ja kuljetustarpeiden pohjalta – rungot voivat käydä läpi useammankin muodonmuutoksen.

Uusien ympäristötavoitteiden (2021–2025) mukaan kierrätysaste nostetaan 80 prosenttiin. Lisäksi uusissa sopimuksissa kaikilta merkittäviltä toimittajilta edellytetään sitoutumista jatkuvaan parantamiseen.

Ympäristölupauksissaan (2013–2020) VR Group sitoutui siihen, että vuonna 2020 vain alle viisi prosenttia syntyneen jätteen kokonaismäärästä joutuu kaatopaikalle. Saavutimme tämän tavoitteen osuuden ollessa 1 %. Jätteiden määrä vuonna 2020 oli kaiken kaikkiaan 13 580 tonnia, josta 65 % kierrätettiin materiaalina.

Vuoden 2020 aikana tehtiin jätehuoltoselvitys VR Groupin jätteistä ja jätehuollon prosesseista. Sen pohjalta käynnistettiin jätehuollon kilpailutus ensin kaluston kunnossapidon eli VR FleetCaren osalta. Muu jätehuolto kilpailutetaan myöhemmin. Tavoitteena on löytää kumppani, jonka kanssa materiaalitehokkuutta pystytään kehittämään entistä tiiviimmässä yhteistyössä. Ruokahävikin pienentäminen on tärkeä tavoite matkustajaliikenteelle. Avecra automatisoi vuoden aikana tilaustoimitusprosessin ottamalla käyttöön uuden järjestelmän. Muutoksella on selkeä vaikutus ruokahävikkiin.

Hankinnoilla on merkittävä rooli sekä materiaalitehokkuuden että päästöjen syntymisen kannalta. Merkittävälle toimittajille lähetettiin vastuullisuuden itsearviointikysely osana vastuullisuusprosessiamme. Kyselyyn kuului myös useita ympäristökysymyksiä, joilla selvitettiin toimittajien ympäristötyön tasoa ja sitoutumista jatkuvaan parantamiseen. Lisäksi samassa yhteydessä viestittiin konsernin ympäristöperiaatteista sekä siitä, että edellytämme sitoutumista niihin. Työtä jatketaan saatujen vastausten pohjalta.

Jätteet

	2020	2019	2018
Kaatopaikalle	1 %	2 %	1 %
Kierrätysaste	65 %	60 %	67 %

Kemikaaliturvallisuus

VR Transpoint kuljettaa rautateitse vuosittain merkittävän määrän tuotantokemikaaleja. Mahdollisten vuotojen sattua niiden joutuminen ympäristöön on vahingollista. Kemikaaleja käytetään myös kaluston kunnossapidossa. VR Group on sitoutunut toimimaan niin, ettei sen toiminta kemikaaleja käsiteltäessä, kuljetuksissa tai varastoitaessa aiheuta maaperän tai pohjaveden pilaantumista. Tämä tavoite sisältyi jo ympäristölupauksiin (2013–2020) ja on mukana myös uusissa ympäristötavoitteissa (2021–2025).

Rautatieyrityksellä on oltava ajantasainen turvallisuusselvitys Traficom nimeämällä VAK-ratapihoilla. Turvallisuusselvitysten päivitys on jatkuva prosessi, jossa huomioidaan merkittävät muutokset toiminnassa ja kuljetuksissa. Tilannetta tarkastellaan vähintään vuosittain yhdessä rautatietoimijoiden kanssa.

Viidellä eri VAK-ratapihalla järjestettiin suuronnettomuusharjoitukset, joissa testattiin ratapihakohtaisen pelastussuunnitelman toimivuutta sekä viranomaisten ja rautatietoimijoiden välistä yhteistoimintaa. Traficom teki viralliset tarkastukset neljälle ratapihalle. Niissä tarkastettiin VAK-ratapihojen varautumisen taso suuronnettomuuksien varalta.

Mäntyharjun Kinnissä vuonna 2018 tapahtuneen ympäristöonnettomuuden jälkihoitoa jatkettiin vuoden 2020 aikana. Onnettomuudessa maahan valui 35 tonnia metyyliertbutyylietteriä (MTBE). Pinta- ja pohjavesien sekä talouskaivojen MTBE-pitoisuuksia on edelleen tarkkailtu ympäristöviranomaisen hyväksymän tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Kalastoa tutkittiin mätirasiakokeilla sekä sähkökoekalastuksilla. Saatujen tulosten mukaan kemikaalivuoto ei ole aiheuttanut haittaa kalastolle. Ramboll Finland Oy:n maaliskuussa tekemän riskinarvion mukaan alueella ei ole maaperän tai pohjaveden kunnostustarvetta.

Vuonna 2020 tapahtui kolme merkittävää kemikaalivuotoa, joista kaksi oli kalustovuotoa ja yksi ilkivaltatapaus. Tammikuussa vuoti Tampereella dieselveturista noin 200–300 litraa polttoainetta. Syynä oli viallinen polttoainesuodatin. Maata jouduttiin kaivamaan pois 60–70 m³. Helmikuussa Paltamossa, Kivesjärvellä vuoti sähköveturista kaikkiaan 1 200 litraa muuntajaöljyä muuntajan rikkouduttua. Alueelta poistettiin öljynsekaista lunta, jäätä ja sepeliä. Tutkimusten ja riskinarvion perusteella laajempaa puhdistustarvetta alueella ei ollut. Marraskuussa havaittiin Kontiomäen varikolla ilkivaltatapaus, jossa 200 litran vaihteistoöljytyynyri oli rikottu ja kaadettu. Maata jouduttiin kaivamaan pois 15 m³.

VR Groupilla on hallinnassaan useita ratapiha-, varikko- ja tankkauspaikkakiinteistöjä, joissa maaperä on vuosikymmeniä sitten pilaantunut. Näitä pilaantuneita alueita kunnostetaan nykyään vuosittain rakenteiden uusimisen, alueen rakentamisen tai käyttötarkoituksen muuttamisen yhteydessä. Erityisesti entisen Pasilan konepajan alueella tehtiin useita kunnostusurakoita vuoden 2020 aikana. Alkuvuodesta toteutettiin katurakentamisen toinen vaihe. Konttori- ja koulutuskeskus kunnostettiin hotelliksi, ja alkusyksystä kunnostettiin Bruno Granholmin aukion tulevan päiväkodin leikkipaikan alue ja aloitettiin Sturenkadun varren viimeisen tontin (Fredriksbergin jatko) kunnostaminen. Myös Hyvinkään konepajan alueella käynnistettiin kunnostustoimenpiteet toiminnan lakkauttamisen jälkeen.

Ilmalan alueen hulevesien käsittelemiseksi käynnistettiin marraskuun puolessavälissä pilotointi yhdessä Väyläviraston kanssa. Alueen hulevedet johdetaan jätevesilaitokselle. Pilotoinnin tarkoituksena on löytää sopiva käsittelymenetelmä hulevesien epäpuhtauksille, jotta vedet voitaisiin johtaa sadevesiviemäriin.

Viranomaisten vaatimaa pohjavesiseurantaa tehtiin kahdeksassa kohteessa. Riihimäen varikolla poistettiin öljyä alueen pohjavedestä pumppaamalla.

Vuonna 2020 pilaantuneen maaperän sekä pohja- ja pintavesien tutkimiseen, kunnostamiseen ja seurantaan Kinnin ennallistamistoimenpiteet mukaan lukien käytettiin kaikkiaan 3,3 (4,5) miljoonaa euroa.

Vuoden aikana arvioitiin myös jokaisen VR Groupin omistaman kiinteistön ja vuokra- tai käyttöoikeuskohteen euromääräiset ympäristövastuut osana IFRS-raportointiin siirtymistä.

Merkittävät kemikaalivuodot

	2020	2019	2018
Vuotojen määrä	3 kpl	0 kpl	1 kpl

Muut ympäristöaiheet

Toimintamme noudattaa ympäristölainsäädäntöä, eikä ympäristörikkomuksia vuonna 2020 tapahtunut.

Vuonna 2020 saatettiin päätökseen 14 EU-kilpailutusta. Ympäristökriteerien käyttöosuus näissä kilpailutuksissa vuonna oli 43 %, kun se vuotta aiemmin oli 50 %.

Vuoden 2020 aikana on rakennettu turvallisuuden uutta tietojärjestelmää, ja määrittelyissä ovat olleet mukana myös ympäristöpoikkeamat. Uuden järjestelmän myötä ympäristöpoikkeamien kirjaamisen kattavuutta pyritään lisäämään ja raportointia helpottamaan.

Ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkominen

	2020	2019	2018
Rikkomusten määrä	0 kpl	0 kpl	0 kpl

Osuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu ympäristökriteerien mukaisesti

	2020	2019	2018
Osuus toimittajista	43 %	50 %	77 %

Ympäristöriskit ja -mahdollisuudet sekä ilmastomuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset

VR Groupin toiminnan ympäristölle aiheuttamat merkittävimmät riskit liittyvät onnettomuuksiin, jotka voivat aiheuttaa maaperän ja pohjaveden pilaantumista sekä muita ympäristövahinkoja. VR Groupilla on myös useita ratapiha-, varikko- ja tankkauspaikkakiinteistöjä, joissa vuosikymmeniä sitten tapahtuneet maaperän pilaantumiset edellyttävät monipuolista riskienhallintaa. Lisäksi melu- ja värinähaitoista johtuvat rajoitukset ja vaatimukset vaikuttavat heikentävästi junaliikenteen toimintaedellytyksiin.

Ilmastomuutoksen hillitseminen edellyttää sekä energiatehokkuuden lisäämistä että päästöjen vähentämistä. VR Group on laajentanut päästölaskentaansa GHG-protokollan mukaiseksi (GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard), jotta kuva konsernin vaikutuksesta ilmastomuutokseen olisi entistä kattavampi. Vuonna 2020 VR Group määritteli uudet ympäristötavoitteensa vuosiksi 2021–2025. Niissä painopiste on nimenomaan energiatehokkuuden lisäämisessä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä.

Joukkoliikenteellä ja erityisesti junaliikenteellä on keskeinen rooli ilmastomuutoksen torjunnassa. Sähköjuna on muita liikennemuotoja ympäristöystävällisempi vaihtoehto. Se tuottaa vähemmän päästöjä ja kuluttaa vähemmän energiaa kuin muut liikennemuodot. Lisäksi VR Group on jo vuodesta 2008 lähtien käyttänyt uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä eli vesivoimaa. VR Group myös kompensoi niiden matkustajajunareittiensä kasvihuonekaasupäästöt, joilla ei voida uusiutuvaa energiaa käyttää. Rautatieliikenteelle ilmastomuutoksen torjunta tuo uusia kasvumahdollisuuksia, kun ihmiset kiinnittävät entistä enemmän huomiota toimintansa hiilijalanjälkeen.

Ilmastomuutoksen aiheuttamat riskit junaliikenteelle ovat lähinnä sään ääri-ilmiöiden, kuten myrskyjen ja tulvien, aiheuttamat haitat liikenteelle ja rataverkolle. Ne aiheuttavat viivästyksiä liikenteelle ja lisäävät kustannuksia. Toisaalta myös energian hinnan nousu ja päästöjen vähentäminen tuovat taloudellisia vaikutuksia.

Ilmastomuutoksen taloudellisia vaikutuksia ei ole arvioitu rahamääräisesti, koska laskentaan tarvittavaa tietoa ei ole saatavilla.

CASE

Helsingin varikon aurinkovoimala

VR Groupin kiinteistöyksikkö rakennutti Helsingin varikolle Ilmalaan aurinkosähkövoimalan. Voimala sijaitsee VR FleetCaren huoltotoimintaan käyttämän sähköjunahallin vesikatolla. Voimala on teholtaan noin 925 kWp, ja se tuottaa vuosittain noin 800 MWh uusiutuvaa energiaa varikon käyttöön. Paikallisesti tuotetulla uusiutuvalla energialla katetaan neljäsosa hallin kulutuksesta – kesäkuukausina yli puolet. Vuosituotanto vastaa noin 40–50 sähkölämmitteisen omakotitalon kulutusta. Hankkeelle on myönnetty Business Finlandin rahoitusta.

**Yhteiskuntavastuun
vastuullisuuslupaus**

**Kasvatamme Suomen
hyvinvointia**

Yhteiskuntavastuu

Kasvatamme Suomen hyvinvointia

VR Groupin yhteiskuntavastuun päätavoite on omalta osaltaan kasvattaa ympäristöystävällisen raideliikenteen määrää ja osuutta kulkumuotona. Sitä kautta tuetaan kestävän kehityksen tavoitteita asiakkaiden toiminnassa ja laajemmin yhteiskunnassa. VR Group haluaa myös edistää Suomen hyvinvointia merkittävänä verojen ja osinkojen maksajana.

Juna on tasa-arvoisin liikkumisväline ja juna yhdistää ihmiset taustasta ja asuinpaikasta riippumatta. Jokaisella on mahdollisuus matkustaa junalla reilun hinnoittelun ja maantieteellisesti kattavan rataverkon ansiosta. Jopa 95 prosenttia suomalaisista asuu alle 50 kilometrin etäisyydellä juna-asemasta. Toimiva ratainfra, joka mahdollistaa kilpailukykyisen matka-ajan, edistää matkailua, työssäkäyntiä ja yleisesti alueiden välistä saavutettavuutta. Rataverkkoa modernisoimalla vähennetään päästöjä ja tuetaan elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Vuosi 2020 oli vähähiilisen liikenteen ja laajamittaisen liikennejärjestelmäkehityksen aikaa. VR Group oli mukana LVM:n fossiilittoman liikenteen työryhmässä, jossa se tarjosi työryhmän käyttöön asiantuntemustaan ja näkemyksiään ympäristöystävällisen raideliikenteen potentiaalista liikenteen kokonaispäästöjen vähentämiseksi. Työryhmän lokakuussa 2020 julkaisemat suositukset fossiilittoman liikenteen tiekarttatyöhön sisälsivät tärkeitä kirjauksia mm. rataverkon sähköistyksen jatkamisesta ja kehittämisestä entistä korkeamman akselipainon mahdollistavaksi sekä joukkoliikenteen tukemiseksi koronakriisistä toipumiseen.

VR Group on aktiivisena joukkoliikenteen ja logistiikan kehittäjänä pyrkinyt tuomaan esiin näkemyksiään kestävän, toimivan ja turvallisen liikennejärjestelmän kehittämiseksi niin kaksitoistavuotisen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) kuin lukuisten alueellisia liikennejärjestelmiä koskevien suunnitelmien osalta. Raideliikenneinvestoinnit edistävät Suomen taloudellista ja sosiaalista sopeutumiskykyä edistäen liikennemuotosiirtymää ympäristöystävälliseen raideliikenteeseen sekä luovat rakentamisvaiheen aikana merkittäviä työllisyysvaikutuksia.

CASE

Suomen Rautatiemuseo ja VR Group

VR Group rahoittaa vuosittain Suomen Rautatiemuseon toimintaa ja historiallisesti arvokkaan kokoelman säilyttämistä sekä tukee museota museokaluston kunnossapitotoimilla.

Rautatiehistorian merkitys Suomelle ei rajoitu ainoastaan logistiikkaan ja matkustamiseen. Museo tekee näkyväksi VR Groupin menneisyyden ja kaikki ne innovaatiot ja yhteiskunnan rakentamiseen ja ihmisten elämään vaikuttaneet kehitysaskleet, joita yhtiö on ollut mukana tekemässä. Museon palveluihin kuuluvat kokoelmat ja tallennusvastuu, tietopalvelu, näyttelyt ja nostalgialiikenne ja museopedagogiikka.

Museo on osa Hyvinkään kulttuuripolkua, jossa ammattimaisesti tuotettu kulttuuri- ja taidetarjonta tuodaan osaksi perusopetusta kaikille peruskoulun vuosiluokille. Näin lapsilla on yhtäläiset osallistumisen mahdollisuudet kulttuurikokemuksiin.

Yhteiskuntavastuun avainmittarit

Yhteiskuntavastuuseen liittyvät tunnusluvut sisältyvät vastuullisuuden muiden osa-alueiden mittaristoon ja talouden tunnuslukuihin. Tavoitetta kasvattaa sähköisen joukkoliikenteen ja ympäristöystävällisen raideliikenteen määrää mitataan matkamäärien ja kuljetettujen tonniin kehityksellä. Merkittävän verojalanjäljen ja osingon Suomen valtiolle mahdollistaa kasvava, tehostuva ja kannattava liiketoiminta.

Ihmisoikeudet, korruptionvastaisuus ja lahjonnan torjunta

VR Groupissa noudatetaan eettisiä toimintaohjeita, jotka sisältävät ohjeistuksen lahjonnan vastaiseen toimintaan. Nämä ohjeet ovat saatavilla konsernin verkkosivuilla sekä henkilöstölle intranetissä. Jokaisen konserniin kuuluvan tulee suorittaa eettisiä toimintaohjeita koskeva koulutus, ja jokainen uusi työntekijä ohjeistetaan suorittamaan koulutus työsuhteen alussa. Konsernissa on myös erillinen lahjonnan vastainen ohjeistus ja siihen liittyvä koulutus avainhenkilöille ja esimiehille.

VR Group rohkaisee henkilöstöään ilmoittamaan kaikki epäillyt väärinkäytökset ja eettisten toimintaohjeiden rikkomukset. Yhtiöllä on käytössä nimettömät ilmoitukset mahdollistava Whistleblowing-palvelu epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittamiseksi. Ilmoituskanavaan vuoden 2020 aikana tulleet ilmoitukset on käsitelty asianmukaisesti. Yhtään merkittävää korruption tai lahjontaan liittyvää riskiä ei tunnistettu eikä toteutunut vuonna 2020.

Toimitusketjut

VR Groupin hankintoja ohjaa vuoden 2019 lopulla päivitetty hankintaohje, jonka lisäksi toiminta perustuu hankintayksikköjen strategioihin sekä toimittajahallintaa koskeviin toimintaohjeisiin. VR Groupin hankinnat olivat vuonna 2020 hieman yli 450 miljoonaa euroa, joka on n. 20 % vähemmän kuin edellisenä vuotena. Hankintojen lasku oli pääosin seurausta vuoteen 2019 verrattuna pienemmistä kalustoinvestoinneista sekä poikkeuksellisista olosuhteista johtuneista hylätyistä tai lykätystä investoinneista. Myös liiketoiminnan muut hankinnat olivat alemmalla tasolla pandemian vaikutusten takia. Hankinnoista pääosa kohdistuu edellisten vuosien tapaan erityisesti kalustoinvestointeihin niin raiteilla kuin maanteilla, kuljetusalihankintaan, kaluston kunnossapitoon sekä energia- ja IT-hankintoihin.

VR Groupin hankinnat jakautuvat hieman yli 4 000 toimittajalle, joista noin 40 toimittajan osuus on yli puolet hankinnoista. Suurimmat yksittäiset toimittajat liittyvät kalustoinvestointeihin sekä energiahankintoihin, jotka osaltaan vaikuttavat näiden toimittajien huomattavaan osuuteen kokonaishankinnoista. Hankinnoista selkeä pääosa kohdistuu suomalaisille toimittajille tai muun Euroopan alueelle. Hankintojen vastuullisuuden varmistamiselle on määritelty prosessi, johon kuuluvat yhtymän eettisten ehtojen hyväksyminen, riskimaa-arviointi, toimittajan itsearviointi, Vastuu Group -tarkistus ja mahdolliset lisähyväksynnät ja auditoinnit.

VR Group jatkaa työtään toimitusketjun kestävyys- ja vastuullisuuden kehittämiseksi. Toimittajien tulee tuotteita ja/tai palveluja VR Groupille toimittaakseen hyväksyä VR Groupin eettiset ehdot kumppaneille, jotka käsittelevät niin lainmukaisuuden varmistamista sekä kansainvälisten pakotteiden mukaisen toiminnan varmistamista, toimittajien eettistä toimintaa, ihmisoikeuksia ja työntekijöiden oikeuksia sekä ympäristöä. Nämä ehdot ovat oleellinen osa VR Groupin kilpailutus- ja sopimusprosessia, jossa toimittajien edellytetään samalla varmistamaan, että heidän omat toimitusketjunsä sitoutuvat samoihin ehtoihin. Erityisalojen hankintalain mukaisissa kilpailutuksissa ESPD-lomakkeen (European Single Procurement Document I. Yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja) täyttäminen on pakollista. Lomakkeella tarjoaja vakuuttaa, että poissulkemisperusteet ovat kunnossa ja vaatimukset soveltuvuudelle täytetään. Edellytämme toimittajiltamme myös tilausvastuulain velvoitteiden täyttymistä.

Vuonna 2020 tarkasteltiin VR Groupin toimittajien sitoutumista VR Groupin kumppaneille suunnattuihin eettisiin ehtoihin sekä heidän käytäntöjensä vastuullisuuden ja kestävyys- ja vastuullisuuden varmistamiseen erityisellä itsearviointikyselyllä. Kysely lähetetään jokaiselle yli 100 000 euroa vuodessa hankinnat omaavalle toimittajalle. Itsearviointikysely yhdessä muiden havaintojen kanssa ohjaa VR Groupin toimenpiteitä toimittajakenttäänsä jatkuvassa kehittämisessä sekä mahdollisissa jatkotarkastuksissa. Jatkossa itsearviointikyselyn täyttäminen vaaditun väliajoin asetetaan ennakoedellytykseksi toimittajien toimittajastatuksen säilyttämiseksi, lisäksi toimittajilta tullaan vaatimaan sitoutumista jatkuvaan kehittämiseen ympäristön puolesta.

Verojalanjälki

VR Groupiin kuuluvat yhtiöt maksavat veronsa ja lakisääteiset maksunsa kunkin yhtiön kotimaan lakien ja säädösten mukaisesti. Suomen lisäksi konserniin kuuluvia yhtiöitä oli vuonna 2020 rekisteröity Venäjällä. Verot maksettiin lähes kokonaan Suomeen.

Tiedot tilikaudelta 2020

Tilikaudelta maksetut verot, M€	Suomi 2019	Suomi 2020	Venäjä	Baltia	Yhteensä
tuloverot	19,0	2,9			2,9
kiinteistöverot	1,7	1,6			1,6
tuotantoverot		0,0			0,0
työnantajamaksut vain sotu-maksut	2,3	3,9	0,2	0,2	4,4
mahdolliset muut verot	15,6	0,6	0,0		0,7
Tilikaudelta tilittävät verot, M€					
arvonlisäverot, myynnit	197,6	86,4	0,1	1,6	88,1
arvonlisäverot, hankinnat	-200,3	-160,8	-0,2	-1,5	-162,6
valmisteverot		0,0			0,0
palkkaverot		71,9	0,1	0,2	72,1
lähdeverot	75,1	0,0			0,0
mahdolliset muut verot		0,7			0,7
Maksetut ja tilittävät verot yhteensä	111,1	7,0			7,0
Liikevaihto maittain eriteltyinä, M€					
	988,5	776,0	5,7	10,3	791,9
Tulos ennen veroja maittain eriteltyinä, M€					
	272,7	-34,5	-4,2	0,3	-38,5
Henkilöstö maittain eriteltyinä					
	5 937	5 697	88	33	5 818

GRI-sisältöindeksi

VR Groupissa vastuullisuus on osa jokapäiväistä toimintaa ja konsernistrategiaa. Vastuullisuusraportoinnissaan VR Group noudattaa valtion omistajapolitiikkaa koskevaa valtioneuvoston periaatepäätöstä vuodelta 2020 sekä ohjeistusta valtion enemmistöomisteisille yhtiöille maakohtaisten verojen raportointiin vuodelta 2014. Vastuullisuusraportin lisäksi konserni laatii vapaaehtoisesti osana toimintakertomustaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2014/95/EU sovelletun Suomen kirjanpitolain 1336/1997 3a luvun mukaisen selvityksen muista kuin taloudellisista tiedoista. Vertailtavuuden varmistamiseksi yhtiön johto on valinnut täydentäviä kansainvälisen GRI-viitekehyksen (Global Reporting Initiative) mukaisia tunnuslukuja, jotka noudattavat GRI-standardin perustason vaatimuksia.

Yleinen sisältö

Organisaation kuvaus

102-1	Raportoivan organisaation nimi	VR-Yhtymä Oy
102-2	Toimialat, brändit, tuotteet ja palvelut	Toimintakertomus 2020 › Liiketoiminnot www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vr-group-yrityksena/ ›
102-3	Organisaation pääkonttorin sijainti	Postiosoite: PL 488, 00101 Helsinki Käyntiosoite: Radiokatu 3, 00240 Helsinki
102-4	Toimintamaat	Toimintakertomus 2020 › Liiketoiminnot Toimintakertomus 2020 › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vr-group-yrityksena/ ›
102-5	Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	Osakeyhtiö. Suomen valtion omistusosuus 100 %.
102-6	Markkina-alueet	Toimintakertomus 2020 › Liiketoiminnot Toimintakertomus 2020 › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vr-group-yrityksena/liiketoiminnot/ ›
102-7	Raportoivan organisaation koko	Toimintakertomus 2020 › Tilinpäätös 2020 › Taulukko 102-7 Taulukko 102-8
102-8	Tietoa palkansaajista ja muista työntekijöistä	Toimintakertomus 2020 › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista Taulukko 102-8
102-9	Toimitusketju	Toimintakertomus 2020 › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	Toimintakertomus 2020 › Konsernirakenteen muutokset

Organisaation kuvaus

102-11	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	Toimintakertomus 2020 › Riskit ja epävarmuustekijät Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2020 › www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/ymparisto/ymparistotoiminnan-periaatteet/ ›
102-12	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	Toimintakertomus 2020 › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista
102-13	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/toimintaymparisto/sidosryhmat/ ›

Strategia

102-14	Ylimmän johdon lausunto	2020.vrgrupraportti.fi › Toimitusjohtajan katsaus
102-15	Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	Toimintakertomus 2020 › Riskit ja epävarmuustekijät

Eettiset toimintaperiaatteet

102-16	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	Toimintakertomus 2020 › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vr-group-yrityksena/visio-strategia-ja-arvot/ › www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/eettiset-toimintaohjeet/ › www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/hankinta/ ›
102-17	Epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	Toimintakertomus 2020 › Riskit ja epävarmuustekijät www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/eettiset-toimintaohjeet/ ›

Hallintotapa

102-18	Hallintorakenne	Toimintakertomus 2020 › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista Toimintakertomus 2020 › Hallinnointi Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2020 ›
--------	-----------------	---

Sidosryhmät

102-40	Luettelo organisaation sidosryhmistä	www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/toimintaymparisto/sidosryhmat/ ›
102-41	Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	99 %
102-42	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/toimintaymparisto/sidosryhmat/ ›
102-43	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/toimintaymparisto/sidosryhmat/ ›
102-44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	Toimintakertomus 2020 › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Raportointitapa

102-45	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yksiköt	Tilinpäätös 2020 ›
102-46	Raportin sisällönmäärittely ja aihekohtaiset laskentarajat	Toimintakertomus 2020 › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista Ks. kohta 103-1 www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/toimintaymparisto/sidosryhmat/yhteenvedo-sidosryhmista/ ›
102-47	Olelliset yritys vastuun aiheet	Taulukko 102-47
102-48	Muutokset aiemmin raportoidussa tiedoissa	Vuosiraportin kuvaus
102-49	Muutokset raportoinnissa	Vuosiraportin kuvaus
102-50	Raportointikausi	1.1.–31.12.2020
102-51	Edellisen raportin päiväys	5.3.2020
102-52	Raportin julkaisu tiheys	Vuosittain
102-53	Yhteystiedot, josta kysyä raporttiin liittyviä lisätietoja	Mediadeskin päivystysnumero 029 434 7123

Raportointitapa

102-54	GRI-standardien mukainen raportoinnin kattavuus	Yhtiön arvion mukaan tämä raportti noudattaa GRI-standardien perustason vaatimuksia
102-55	GRI-sisältötaulukko	2020.vrgroupraportti.fi ›
102-56	Raportoinnin varmennus	Raporttia ei ole varmennettu ulkoisesti

Johtamismalli

103-1	Olennaiset aiheet ja niiden laskentarajat	<p>VR Groupin olennaiset vastuullisuusasiat nousevat tärkeimpien sidosryhmien esille nostamista vastuullisuuskysymyksistä ja odotuksista konsernin toimintaa kohtaan. Syksyn 2018 aikana vastuullisuuden olennaiset aiheet päivitettiin haastattelemalla keskeisiä ulkoisten ja sisäisten sidosryhmien edustajia. Päivitystyöhön kuului verrokkianalyysi, jossa VR Groupin olennaisten aiheiden listaa verrattiin saman toimialan yritysten raporteissa mainittuihin keskeisiin vastuullisuusteemoihin ja tulevaisuuden haasteisiin. Lisäksi toteutettiin sidosryhmähaastatteluja, joiden avulla kartoitettiin mahdollisia muutoksia liittyen aiempaan olennaisten aiheiden listaan. Haastateltujen joukkoon kuului kuluttaja- ja yritysasiakkaita, toimittajia ja yhteistyökumppaneita, viranomaisia, poliittisia päättäjiä, toimialajärjestöjen sekä henkilöstön edustajia. Haastatteluista saatuja tuloksia käsiteltiin asiantuntijatyöpajassa, jonka osallistujat olivat VR Groupin eri toimintojen edustajia. Lopuksi olennaisuusmäärittelyyn haettiin ylimmän johdon näkemyksiä sekä hyväksyntä VR Groupin olennaisten asioiden listalle. Päivityksen perusteella VR Groupin vastuullisuuden olennaiset aiheet säilyivät pääosin samoina kuin aiemmin. Teemoista korostuivat turvallisuuden lisäksi erityisesti rautatieliikenteen vaikutus ilmastonmuutoksen hillintään ja yhtiön yhteiskunnallinen merkitys.</p> <p>Vuosiraportin kuvaus</p> <p>www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/ ›</p> <p>Taulukko 102-47</p>
103-2	Johtamiskäytännön ja sen osa-alueiden kuvaus	Vastuullisuusraportti 2020 › Vastuullisuuden johtaminen
103-3	Johtamismallin arviointi	Vastuullisuusraportti 2020 › Vastuullisuuden johtaminen

Taloudelliset vaikutukset

Taloudelliset tulokset

201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	<p>Taulukko 201-1</p> <p>Toimintakertomus 2020 › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista</p>
201-2	Ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet	<p>Vastuullisuusraportti 2020 › Ympäristöriskit</p>
201-3	Organisaation eläkesitoumusten kattavuus	<p>VR Groupissa uusia eläkemyöntöjä annettiin vuonna 2020 201 (2019: 231) henkilölle. Näistä pysyviä työkyvyttömyyseläkkeitä oli 39 (2019: 39) ja osatyökyvyttömyyseläkkeitä 11 (2019: 21).</p> <p>Kuntoutustuen, eli määräaikaisen työkyvyttömyyseläkkeen, tavoitteena on palauttaa kuntoutuja takaisin työelämään.</p> <p>Ammatillisen kuntoutuksen osalta maksettavaa kuntoutusrahaa myönnettiin uudelleenkoulutukseen tai työkokeiluun yhteensä 99 (2019: 109) henkilölle, joilla uhka työkyvyttömyydestä oli ilmeinen.</p> <p>Vanhuuseläkkeelle jääneiden ikä oli keskimäärin 61,3 (2019: 60,3) vuotta ja työkyvyttömyys- tai osatyökyvyttömyyseläkkeelle jääneiden osalta 58,4 (2019: 58,5) vuotta.</p> <p>Lisää eläkkeistä tilinpäätöksessä 2020</p>
201-4	Valtiolta saadut avustukset	<p>Business Finlandilta saatiin 48 732 euroa veturien kameraratkaisujen ja analytiikan kehittämiseen ja 76 000 Pieksämäen konepajan energiatehokkuushankkeeseen. Lisäksi KEHA-keskukselta saatiin 781 278 euroa ravitsemusyritysten tukea koronapandemian takia.</p>

Välilliset taloudelliset vaikutukset

203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	<p>Toimintakertomus 2020 › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista</p> <p>Taulukko 201-1</p>
-------	---	---

Hankintakäytännöt

204-1	Ostot paikallisilta toimittajilta	Vuoden 2020 hankintojen arvosta reilu 80 % ohjautui Suomeen rekisteröidyille toimittajille (luku sisältää tiettyjä manuaalisia korjauksia paikallisen vaikutuksen tarkentamiseksi).
--------------	-----------------------------------	---

Korruptionvastaisuus

205-1	Liiketoiminnot, joiden korruptioon liittyvät riskit on arvioitu	Kaikki VR Groupin liiketoiminta- ja tukiyksiköt ovat mukana riskienhallinnan vuosittaisessa riskikartoituksessa. Vuonna 2020 riskienhallintapäivitys jätettiin kuitenkin toteuttamatta, jotta riskienhallintaresurssit voitiin keskittää koronaepidemian riskienhallintaan. Seuraava riskienhallintapäivitys tehdään keväällä 2021. Yhtään merkittävää korruptioon tai lahjontaan liittyvää riskiä ei toteutunut vuonna 2020 eikä tällaisia tunnistettu edellisessä kartoituksessa vuonna 2019.
--------------	---	---

Kilpailun rajoittaminen

206-1	Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin ja monopoliaseman väärinkäyttöön liittyvät oikeustoimet	Vuonna 2020 ei ole ollut kesken olevia tai päättyneitä kilpailun rajoittamiseen liittyviä oikeustoimia.
--------------	---	---

Verot

207-1	Verostrategia	VR Groupilla ei ole verostrategiaa.
207-2	Verojen hallinnointi, hallinta ja riskienhallinta	VR Groupilla ei ole tax governancea.

Ympäristövaikutukset

Energia

302-1	Organisaation oma energiankulutus	Vastuullisuusraportti 2020 › Energiatohokkuuden lisääminen
302-2	Energiankulutus oman organisaation ulkopuolella	Vastuullisuusraportti 2020 › Taulukko energiankulutus
302-3	Energiaintensiteetti	Vastuullisuusraportti 2020 › Taulukko energiantensiteetti
302-4	Energiankulutuksen vähentäminen	Vastuullisuusraportti 2020 › Taulukko energiankulutus
302-5	Vähennykset tuotteiden ja palveluiden energiatarpeessa	Vastuullisuusraportti 2020 › Taulukko energiankulutus

Päästöt

305-1	Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 1)	Vastuullisuusraportti 2020 › Taulukko kasvihuonekaasupäästöt
305-2	Energian epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 2)	Vastuullisuusraportti 2020 › Taulukko kasvihuonekaasupäästöt
305-3	Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 3)	Vastuullisuusraportti 2020 › Taulukko muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt päästölähteittäin
305-4	Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	Vastuullisuusraportti 2020 › Taulukko kasvihuonekaasuintensiteetti
305-5	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Vastuullisuusraportti 2020 › Taulukko kasvihuonekaasupäästöt
305-7	Typenoksidien (NO _x) ja rikkioksidien (SO _x) päästöt sekä muut merkittävät päästöt ilmaan	Vastuullisuusraportti 2020 › Päästöjen vähentäminen

Jätteet

306-3	Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsiteltävän mukaisesti	Vastuullisuusraportti 2020 › Materiaalitehokkuuden lisääminen
-------	--	---

Ympäristölainsäädännön noudattaminen

307-1 Ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkominen [Vastuullisuusraportti 2020](#) › Muut ympäristöaiheet

Toimittajien ympäristöarvioinnit

308-1 Osuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu ympäristökriteerien mukaisesti

VR Group edellyttää, että sen toimittajat toimivat vastuullisesti ja noudattavat konsernin hankintatoimen eettisiä ohjeita, joissa toimittaja sitoutuu noudattamaan vähintään kaikkia soveltuvia ympäristölakeja ja määräyksiä sekä työskentelemään järjestelmällisesti ja ennakoivasti ympäristövastuunsa edistämiseksi. Toimittajien tulee myös sitoutua siihen, että heidän omat toimitusketjunsä noudattavat samoja ehtoja. Vuonna 2020 valmiiksi saaduissa EU-kilpailutuksissa ympäristökriteerien käyttöosuus oli 43 %, kun se vuotta aiemmin oli 50 %. Vähennys selittyy vuoden 2020 eri hanketyypeillä (erityisesti tietyt palveluhankinnat).

Sosiaaliset vaikutukset

Työsuhteet

401-1 Uuden palkatun henkilöstön määrä ja vaihtuvuus [Taulukko 401-1](#)

Henkilöstön ja johdon väliset suhteet

402-1 Muutostilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika

Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava neuvottelu-aika on 2–6 viikkoa, vähimmäisilmoitusaika sekä neuvottelu-oikeus on määritelty kollektiivisissa työehtosopimuksissa.

Työterveys ja -turvallisuus

403-1	Työntekijöiden edustus virallisissa henkilöstön ja johdon yhteisissä työterveys- ja turvallisuustoimikunnissa	VR Groupin hyvinvointi-, terveys- ja työturvallisuustoimintaa johdetaan johtamisjärjestelmällä, joka on kuvattu vastaamaan konsernitasolla ISO 45001 -sertifikaattia (sertifioituna VR Kunnossapito Oy:ssä). Johtamisjärjestelmä määrittää HTT-toiminnan minimitason, jonka lisäksi liiketoiminnoilla on omia johtamisjärjestelmää täydentäviä ohjeita. HTT-toiminta perustuu vaarojen ja työn kuormitustekijöiden tunnistamiseen ja riskien arviointiin ja hallintaan eli toiminnan ennakoimiseen niin normaaleissa kuin poikkeustilanteissa. Työsuojelun yhteistoiminnasta VR Groupin työpaikoilla on tehty erillinen sopimus yhteistyössä henkilöstön edustajien kanssa. VR Groupissa on liiketoiminta- tai yksikkökohtaisia työsuojelutoimikuntia, jotka kattavat kaikki henkilöstöryhmät.
403-2	Uhan tunnistaminen, riskienarviointi ja tapaturmien tutkiminen	Työturvallisuus- ja työterveyshuoltolain mukaan työnantajalla on vastuu siitä, että työpaikalla on tehty asianmukaiset riskienarviointit ja työpaikaselvitykset. Esimies vastaa riskiarvioinnin tekemisestä ja käyttää asiantuntijoita apunaan. Työterveyshuolto vastaa työpaikaselvityksen tekemisestä, ja se tehdään pääsääntöisesti riskienarviointien yhteydessä. Riskit arvioidaan seurausvaikutukseltaan sekä todennäköisyydeltään (5x5). Riskienarvioinnin perusteella määritetään edellytettävät ja tarvittavat riskienhallintatoimenpiteet toiminnan jatkamiseksi tai riskiin varautumiseksi. VR Groupissa on käytössä tapaturmien osalta standardoitu tutkintaprosessi, jossa tapahtumien selvityksen lisäksi paneudutaan myös inhimillisiin ja organisatorisiin tekijöihin. VR Groupissa on myös käytössä whistleblowing-ilmoitusmenettely, ellei henkilö syystä tai toisesta halua ilmoittaa riskistä lähimmälle esimiehelle, lakimiehelle, sisäiselle tarkastukselle tai oman yksikön tai liiketoiminnon HR Business Partnerille henkilökohtaisesti, puhelimitse, kirjeitse tai sähköpostitse.
403-8	Työterveyshuollon ja työturvallisuushallinnon alaiset työntekijät	Koko henkilöstö.
403-9	Työtapaturmat	Työtapaturmat raportoidaan VR Groupissa omien työntekijöiden ja konsernin työpaikoilla työskentelevien ulkopuolisten työntekijöiden osalta. Alihankkijoiden työtapaturmia seurataan lukumäärällisesti (vuonna 2020 yhteensä 17 kpl), mutta niitä ei lasketa VR Groupin tapaturmataajuuteen. Tapaturmien lisäksi turvallisuuden tietojärjestelmään raportoidaan turvallisuushavaintoja, jotka voivat pitää sisällään myös läheltä piti -tilanteita, joita ei kuitenkaan erikseen ole tilastoitu. VR Groupin henkilöstölle vuonna 2020 sattuneet tapaturmat olivat pääsääntöisesti liikkumiseen liittyviä (liukastuminen ja kaatuminen). Tapaturmia kävi myös terävien esineiden kanssa sekä fyysisessä kuormituksessa. Alihankkijoille sattuneissa tapaturmissa aiheutui yleisimmin pieniä sormi-, silmä- ja alaraajavammoja.

Monimuotoisuus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet

405-1 Hallinnon ja henkilöstön monimuotoisuus

[Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2020 ›](#)

[Taulukko 102-8](#)

[Taulukko 405-1](#)

405-2 Naisten ja miesten peruspalkkojen sekä palkitsemisen suhde

Käytettävät palkkausjärjestelmät perustuvat sovellettaviin työehtosopimukseen. Henkilökohtainen sopimuspalkka suhteutetaan markkinapalkkoihin ja yhtiön muiden tehtävien palkkatasoon. Tasa-arvosuunnitelman osana tarkastellaan palkkatasa-arvoa työehtosopimusten taulukkopalkkaisten tehtävien osalta ja lisäksi sopimuspalkkaisten tehtävien osalta on toteutettu palkkatasa-arvoselvitys (Gender Equality Analysis). Näihin pohjaten vertailukelpoisten tehtävien osalta ei ole havaittu merkittäviä eroja naisten ja miesten palkkauksessa.

Syrjinnän ehkäisy

406-1 Syrjintätapaukset ja korjaavat toimenpiteet

Ei ole tiedossa.

Toimittajien sosiaalinen arviointi

414-1 Toimittajat, jotka on arvioitu sosiaaliseen vastuuseen liittyvien kriteerien mukaisesti

Toimittajien sosiaalisen vastuun arvioinnin kulmakivinä toimivat 1) riskimaista toimitettavien tuotteiden tai palveluiden arviointi, 2) toimittajan tilaajavastuulain mukaisen toiminnan varmistaminen sekä 3) VR Groupin hankintatoimen eettinen toimintaohje toimittajille. Yritys, joka ilmoittautuu ehdokkaaksi VR Groupin järjestämään tarjouskilpailuun, vastaa tarjouspyyntöön tai solmii sopimussuhteen, sitoutuu samalla noudattamaan VR Groupin hankintatoimen eettisiä toimintaohjeita kumppaneille, jotka sisältävät vaatimukset myös ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien osalta. Erityisalojen hankintalain mukaisissa kilpailutuksissa ESPD-lomakkeen (European Single Procurement Document I. Yhteinen eurooppalainen hankintaasiakirja) täyttäminen on pakollista. Lomakkeella tarjoaja vakuuttaa, että poissulkemisperusteet ovat kunnossa ja vaatimukset soveltuvuudelle täytetään. Edellytämme toimittajiltamme myös tilausvastuulain velvoitteiden täyttymistä.

[www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/hankinta/eettiset-ehdot-kumppaneille/ ›](http://www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/hankinta/eettiset-ehdot-kumppaneille/)

Julkinen päätöksenteko

415-1	Poliittiset tuet	VR Group ei tue poliittisia puolueita, ehdokkaita tai organisaatioita.
-------	------------------	--

Asiakkaiden terveys ja turvallisuus

416-1	Tuotteiden ja palveluiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointi	VR Matkustajaliikenteen tuotteiden ja palveluiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointi tehdään 100-prosenttisesti. Riskienarviointeja on toteutettu erityisen huolellisesti vuonna 2020 vallinneen koronatilanteen myötä. Rautatielogistiikassa riskienarviointeja tehdään asiakaskohtaisesti yhteistyössä suurimpien asiakkaiden kanssa, joiden osuus palvelutarjonnasta on 72 %. VR FleetCaressa kalustoturvallisuuden riskienarvioinnit kuuluvat osaksi kalustoturvallisuusjohtamisjärjestelmää ja niitä on tehty kattavasti koko kalustosta.
-------	---	---

416-2	Tuotteiden ja palveluiden terveys- ja turvallisuusvaatimusten rikkomukset	Kirjallisten varoitusten lukumäärä turvallisuusohjeiden vastaisesta toiminnasta: 6
-------	---	--

Markkinointiviestintä ja tuoteinformaatio

417-3	Markkinointiviestintään liittyvien lakien, säännösten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomukset	Ei GRI:n tarkoittamia merkittäviä rikkomuksia.
-------	---	--

Asiakkaiden yksityisyyden suoja

418-1	Asiakkaiden yksityisyydensuojan rikkomiseen ja asiakastietojen häviämiseen liittyvät valitukset	Ei GRI:n tarkoittamia merkittäviä rikkomuksia.
-------	---	--

Määräystenmukaisuus

419-1	Lakien ja säädösten rikkomukset sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden osalta	Ei GRI:n tarkoittamia merkittäviä rikkomuksia.
-------	--	--

Liitteet

102-47

VR Groupin olennaiset vastuullisuusteemat ja -aiheet sekä raportoinnin rajaus

Teemat	Aiheet	GRI-standardit	Aihekohtainen laskentaraja
Asiakslähtöisyys	Täsmällisyys, toimitusvarmuus ja luotettavuus Kokonaispalvelu; logistiikkaratkaisut, matkakaketjut Eri asiakasryhmien tarpeiden huomiointi Digitaalinen kehitys ja asiakaskokemus Kumppanuudet Innovatiiviset uudet ratkaisut Ajantasainen tiedottaminen Kilpailukykyinen hinnoittelu	GRI 102 Sidosryhmävuorovaikutus GRI 103 Johtamiskäytännöt	Koko konserni ja yhteistyökumppanit (Konsernin Suomen toiminnot, VR Transpointin osuudessa mukana myös Transpoint International)
Turvallisuus	Liikenteen turvallisuus Matkustajien turvallisuus Työturvallisuus Tietoturva ja kyberturvallisuus	GRI 103 Johtamiskäytännöt GRI 416 Asiakkaiden terveys ja turvallisuus GRI 403 Työterveys ja -turvallisuus GRI 418 Asiakkaiden yksityisyyden suoja	Koko konserni, toimittajat, yhteistyökumppanit (Konsernin Suomen toiminnot)
Ympäristö	Uusiutuva energia ja ilmastonmuutoksen hillintä Liiketoimintamalli ja logistinen tehokkuus (junakokonaisuus, täyttöaste) Ympäristöturvallisuus Energiatehokkuus Materiaalitehokkuus	GRI 103 Johtamiskäytännöt GRI 305 Päästöt GRI 306 Jätevedet ja jätteet GRI 307 Ympäristövaatimustenmukaisuus GRI 306 Jätevedet ja jätteet	Konsernin Suomen toiminnot, energialuvuissa ja päästöissä mukana myös maantielogistiikan alihankkijat

102-47

VR Groupin olennaiset vastuullisuusteemat ja -aiheet sekä raportoinnin raja

Teemat	Aiheet	GRI-standardit	Aihekohtainen laskentaraja
Työntekijäkokemus	Työnantajamaine	GRI 103 Johtamiskäytännöt	Koko konserni (Konsernin Suomen toiminnot)
	Osaaminen ja sen kehittäminen	GRI 401 Työllistäminen	
	Henkilöstön monimuotoisuus	GRI 402 Henkilöstön ja johdon väliset suhteet	
	Kilpailukyky työpaikkojen säilyttämiseksi	GRI 404 Koulutus	
		GRI 405 Monimuotoisuus ja tasa-arvo	
Yhteiskuntavastuu	Yhteiskunnallinen merkittävyys	GRI 102 Eettinen liiketoiminta	Koko konserni ja toimittajat
	Vastuulliset hankinnat	GRI 103 Johtamiskäytännöt	
	Hyvä maine	GRI 201 Taloudelliset tulokset	
	Eettiset toimintaperiaatteet ja läpinäkyvyys	GRI 203 Välilliset taloudelliset vaikutukset	
		GRI 204 Ostokäytännöt	
		GRI 205 Lahjonnan ja korruption vastaisuus	
		GRI 206 Kilpailunormien noudattaminen	
		GRI 207 Verot	
		GRI 308 Toimittajien ympäristöarvioinnit	
		GRI 414 Toimittajien sosiaalisen vastuun arvioinnit	
	GRI 415 Julkinen päätöksenteko		
	GRI 419 Taloudellisten ja sosiaalisten määräysten noudattaminen		

102-7

VR Group, keskeiset tunnusluvut

	2020, milj. €	2019
Liikevaihto	791,9	981,7
Liikevoitto	-24,6	137,3
% liikevaihdosta	-3,1 %	14,0 %
Vertailukelpoinen liikevoitto	-26,1	105,2
% liikevaihdosta	-3,3 %	10,7 %
Tilikauden voitto	-33,1	278,5
Liiketoiminnan rahavirta	99,5	213,6
Investoinnit	161,2	213,5
Sijoitettu pääoma kauden lopussa	1 644,7	1 877,4
Sijoitetun pääoman tuotto %	-1,1	7,6
Vertailukelpoinen sijoitetun pääoman tuotto %	-1,2	5,8
Korollinen nettovelka kauden lopussa	87,6	17,1
Nettovelkaantumisaste %	6,9	1,2
Henkilöstö keskimäärin	5 818	6 062

102-8

Henkilöstötietoja

	2020	2019	2018	2017	2016
Henkilötyövuodet keskimäärin	5 815	6 062	7 573	7 540	7 898
Muutos	-4,1	-20	+0,4	-4,5	-8,3
Ulkomailla työskentelevien määrä	120	125	376	427	470
Palkkasumma, miljoona euroa	292,3	305,2	386,6	376,2	380,7
Vakituisia konsernin henkilöstöstä (keskimäärin), % (1)	98,7	98,5	97,2	97,7	97,9
Määräaikaisia konsernin henkilöstöstä (keskimäärin), % (1)	1,3	1,5	2,8	2,3	2,1
Kokoaikaisia konsernin henkilöstöstä (keskimäärin), % (1)	91,9	91,4	93,4	94,5	94,9
Osa-aikaisia konsernin henkilöstöstä (keskimäärin), % (1)	8,1	8,6	6,6	5,5	5,1
Miehiä henkilöstöstä, %	81	80,5	81,9	81,9	82,4
Naisia henkilöstöstä, %	19	19,5	18,1	18,1	17,6
Henkilöstön keski-ikä, vuotta	43,1	42,8	43,1	43,8	44,3
Keskimääräinen työsuhteen pituus, vuotta (1)	11,1	11,4	13	14	15
Työsuhteita alkoi (1) (2)	464	935	1 168	952	784
Työsuhteita päättyi (1) (2)	607	874	1 063	1 047	1 214
Kokonaisvaihtuvuus, % (1) (2)	8,7	14,3	14,6	13	12,2
Eläkkeelle jääneet (1)					
vanhuuseläke	136	143	227	267	375
työkyvyttömyyseläke *	23	22	33	31	41
Keskimääräinen eläköitymisikä (1)	61,4	60,4	60,8	60,5	59,4
Sairauspoissaolot säännöllisestä työajasta laskettuna, % (1)	4,4	4,4	4,3	4,7	4,9
Konsernin tapaturmataajuus (kaikkien työtaturmien määrä/ miljoonaa työtuntia kohti)	7,6	14,1	11,7	13,5	13

(1) Luvut eivät sisällä VR Trackin ja VR Transpointin ulkomaantoimintojen tietoja.

(2) Vaihtuvuutta kuvaavissa luvuissa on mukana sekä vakituiset että määräaikaiset

* työkyvyttömyyseläkkeelle työsuhteesta jääneet.

102-8

Henkilötyövuodet maittain

	2020
Suomi	5 695
Ruotsi	0
Viro	30
Venäjä	90
Yhteensä, keskimäärin	5 815

Henkilöstön sukupuolijakauma, 2020

	Miehet, %	Naiset, %
Vakituiset	81,3 %	19 %
Määräaikaiset	60 %	40 %
Kokoaikaiset	84,2 %	16 %
Osa-aikaiset	45,8 %	54 %
Veturinkuljettajat, lkm	95	5
Veturinkuljettajat, %	18,7 %	1 %
Junahenkilöstö, lkm	57	43
Junahenkilöstö, %	5,8 %	4,3 %

Henkilöstön ikäjakauma

	Lkm	%
Veturinkuljettajat	1 211	
-29	58	5 %
30-49	1 075	89 %
50-	78	6 %
Keski-ikä, vuotta	39,1	
Junahenkilöstö	620	
-29	111	18 %
30-49	333	54 %
50-	176	28 %
Keski-ikä, vuotta	43	

201-1

Osingot, verot ja veronomaiset maksut

	2020, milj. €
Osingot	100,0
Pääoman palautus	0,0
Tuloverot	2,9
Laskennalliset verot	-8,3
Välittömät verot yhteensä	-5,4
Rataperusmaksu	41,6
Ratavero	0,0
Investointivero	0,0
Ratavero- ja -maksu yhteensä	41,6
Muut verot ja viranomaismaksut (esim. Trafi-lupamaksut)	0,6
Ajoneuvovero	0,1
Liikenteen sähkövero	0,0
Polttonesteiden vero	13,1
Muu sähkövero	1,5
Energiaverot yhteensä	14,6
Valtiolle maksetut yhteensä	150,9

	2020, milj. €
Kiinteistövero	1,6
Eläkemaksut	42,2
Muut henkilösivukulut	7,0
Työnantajamaksut yhteensä	49,2
Arvonlisäverot (myynnit - hankinnat)	-74,5
Palkkaverot (enn.pid.)	72,1
Tilikaudelta tilitettävät verot	-2,3
Kaikki yhteensä	199,4

401-1

Uuden palkatun henkilöstön määrä ja vaihtuvuus

Alkaneet työsuhteet	Lkm	Osuus
Miehet	328	71 %
Naiset	134	29 %
Kaikki	462	

Ikäryhmittäin

-29	156	
30-49	217	
50-	89	

Päätyneet työsuhteet

Miehet	408	67 %
Naiset	197	33 %
Kaikki	605	

Ikäryhmittäin

-29	125	
30-49	189	
50-	291	

Sisältää uuden palkatun henkilöstön Suomessa

403-9

Työturvallisuus lukuina

Työturvallisuus VR Groupissa

Kuolemaan johtaneiden lukumäärä	0,0
Vakavien lukumäärä	14,0
Vakavien taajuus (LTIF30)	1,5
TRI-lukumäärä	153,0
TRI-taajuus	15,9
Tapaturmien päätyypit	Liukastumiset ja kaatumiset
Tehdyt työtunnit	9,65 milj. työtuntia

Ulkopuolisille sattuneet tapaturmat VR Groupin työpaikoilla

Lukumäärä	17
Vakavien lukumäärä	1
Tapaturmien päätyypit	Sormi-, silmä- ja alaraajavammat

Työtunnit lasketaan miljoonaa työtuntia kohti. Taajuuteen lasketaan mukaan kaikki VR Groupin työntekijät.

Tapaturmia seurataan suomalaisen tapaturmavakuutusjärjestelmän ja sen mukaisen tapaturmien päätös- ja korvauskäytännön perusteella.

405-1

Hallinnon toimielinten monimuotoisuus

	Lkm	%
Hallintoneuvosto	12	
Mies	7	58 %
Nainen	5	42 %
Alle 30	0	0 %
30-50	6	50 %
Yli 50	6	50 %
Hallitus	7	
Mies	4	57 %
Nainen	3	43 %
Alle 30	0	0 %
30-50	2	29 %
Yli 50	5	71 %
Konsernin johtoryhmä	10	
Mies	8	80 %
Nainen	2	20 %
Alle 30	0	0 %
30-50	4	40 %
Yli 50	6	60 %
Kaikki yhteensä	29	

VR GROUP

Vastuullisuusraportti

1.4.2021